

RAZEM PRZECIWKO TORTUROM

Cykl warsztatów edukacyjnych wspierających międzynarodową kampanię Amnesty International Stop Torturom

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Po raz pierwszy wydane w 2015 przez:
Amnesty International Ltd
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
© Amnesty International 2015

Wydawca: Stowarzyszenie Amnesty International

Ul. Piękna 66a/2

00-672 Warszawa

tel/faks: (22) 827 60 00

e-mail: amnesty@amnesty.org.pl

Język oryginału: angielski

Opracowanie graficzne i skład: Karolina Kot Bum Studio

Nakład: 1000 egzemplarzy

Warszawa

ISBN: 83-922757-4-8

Druk: Drukarnia MDruk

Egzemplarz bezpłatny

Wszelkie prawa zastrzeżone. Ta publikacja jest chroniona prawami autorskimi, ale może być bezpłatnie wykorzystywana w działalności kampanijnej, edukacyjnej i rzeczniczej, z wyjątkiem działalności odpłatnej. Właściciel praw autorskich, dla celów ewaluacyjnych, prosi o zgłoszenie każdego przypadku wykorzystania publikacji. Kopiowanie w innych celach, użycie w innych publikacjach, tłumaczenie lub adaptacja wymaga uzyskania pisemnej zgody wydawcy, który może zażądać uiszczenia opłaty. W celu uzyskania zgody oraz w razie jakichkolwiek pytań prosimy o kontakt na adres: copyright@amnesty.org

Zdjęcie na okładce przedniej: Aktywiści/stki i pracownicy/czki Amnesty International, Oslo, Norwegia, grudzień 2014. © Amnesty International, Michel Banz
Zdjęcie na okładce tylnej: Aktywiści/stki z 16 krajów dzielą się doświadczeniami w celu przygotowania wersji online poniższego przewodnika. © Amnesty International

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	6
Praca Amnesty International na rzecz zatrzymania tortur	7
Razem możemy dokonać zmian	7
Znaczenie edukacji praw człowieka	8
Co możesz zrobić, aby zatrzymać tortury?	8
Cykl warsztatów dla Ciebie oraz Twoich rówieśników i rówieśniczek	9
ZANIM ZACZNIESZ - WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK	11
Metodologia aktywnego uczestnictwa	11
Tworzenie bezpiecznej przestrzeni	12
Przełamywanie lodów	13
Prowadzenie warsztatów i dynamika grupy	13
Dokąd zmierzamy?	13
Refleksja	13
Podejmowanie działania	13
Ewaluacja	13
To jest możliwe dzięki Tobie	14
WARSZTAT 1: SPRAWIEDLIWE TRAKTOWANIE - CZY NA PEWNO DLA WSZYSTKICH?	15
Co oznacza sprawiedliwe traktowanie?	15
Dlaczego ten warsztat?	15
Wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek	15
Poszczególne kroki	16
Inne źródła	17
WARSZTAT 2: CZYM SĄ TORTURY?	18
Czym są tortury?.....	18
Dlaczego ten warsztat?	18
Wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek	18
Poszczególne kroki	18
Dodatkowe pomysły i możliwości.....	20
Inne źródła	20
KARTA PRACY 1: Studium przypadku	22
KARTA PRACY 2: Prawa człowieka a tortury	24
KARTA PRACY 3: Definicja tortur	25
WARSZTAT 3: KONSEKWENCJE TORTUR	26
Dlaczego prowadzą tortury?.....	26
Dlaczego ten warsztat?	26
Wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek	26
Inne źródła	29
KARTA PRACY 1: Studium przypadku	36
WARSZTAT 4: ZAPOBIEGANIE TORTUROM – CO MOŻEMY ZROBIĆ?	32
O co chodzi?	32
Dlaczego ten warsztat?	32
Wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek	33
Poszczególne kroki	33
Inne źródła	36
WARSZTAT 5: TORTUROWAĆ CZY NIE TORTUROWAĆ: CZY TO JEST PYTANIE?	36
O co chodzi?	36
Dlaczego ten warsztat?	36
Wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek	36
Poszczególne kroki	37
Dodatkowe pomysły i możliwości.....	39

Inne źródła	46
KARTA PRACY 1: Sceptyczne notatki	46
KARTA PRACY 2: Definicja tortur	41
KARTA PRACY 3: Cytaty wojskowe	44
WARSZTAT 6: TORTURY A MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE: JAK EFEKTYWNE Z NICH KORZYSTAĆ?	46
O co chodzi?	46
Dlaczego ten warsztat?	46
Poszczególne kroki	47
KARTA PRACY 1: Wizualne przedstawienie tortur	50
KARTA PRACY 2: Pytania pomocnicze	55
KARTA PRACY 3: Jak pisać o torturach?	56
KARTA PRACY 4: Podstawowe wskazówki dotyczące Facebooka, Twittera i Instagrama...	57
KARTA PRACY 5: Role	58

WPROWADZENIE

W 2014 roku Amnesty International zgromadziła grupę młodych aktywistów i aktywistek z całego świata, aby stworzyć materiał edukacyjny na temat praw człowieka, w celu wspierania wysiłków kampanii na rzecz zaprzestania stosowania tortur. Przewodnik został opracowany, aby wspierać młodych ludzi w zdobywaniu umiejętności prowadzenia edukacji rówieśniczej, w celu zwiększenia ich wiedzy i zrozumienia zjawiska stosowania tortur na świecie. Opracowanie przewodnika bazowało na aktywnym uczestnictwie młodych ludzi zaangażowanych w proces jego tworzenia.

Materiały projektu „Razem przeciwko Torturom” zostały opracowane przez młodych aktywistów i aktywistki Amnesty International oraz opublikowane jako źródło internetowe w maju 2014 roku. Na międzynarodowej stronie internetowej projektu www.empoweragainsttorture.net, poza informacją o aktywistach i aktywistkach zaangażowanych w jego tworzenie, można znaleźć scenariusze warsztatów, linki do źródeł i innych materiałów, wskazówki jak udoskonalić i dostosować warsztaty do różnych kontekstów pracy oraz przestrzeni na wymianę refleksji i doświadczeń.

Niniejszy *Przewodnik* został stworzony na bazie zasobów internetowych i w zamierzeniu ma być prostym w użyciu, łatwym w dostosowywaniu do określonego kontekstu i potrzeb grupy, praktycznym narzędziem pracy z młodymi ludźmi, w celu zwiększenia zaangażowania w działania kampanii Stop Torturom, prowadzonej przez Amnesty International w latach 2014 - 2016.

Europejskie spotkanie aktywistów i aktywistek Amnesty International w Polsce, lipiec 2014, ©Amnesty International

PRACA AMNESTY INTERNATIONAL NA RZECZ ZATRZYMANIA TORTUR

Przez ponad 50 lat, Amnesty International podejmuje działania na rzecz zatrzymania tortur - jednego z najbardziej okrutnych aktów, jaki człowiek może popełnić przeciwko drugiemu człowiekowi.

30 lat temu, ruch Amnesty International prowadził kampanię na rzecz przyjęcia międzynarodowego instrumentu - Konwencji ONZ przeciwko torturom - która stanowiła historyczny i niezwykle ważny krok naprzód w staraniach na rzecz powstrzymania stosowania tortur na świecie. Kampania ta sprawiła, że tortury zostały międzynarodowo uznane jako przestępstwo, a kraje członkowskie zobowiązały się do podjęcia konkretnych kroków zabezpieczających przed ich stosowaniem. W 1975 roku powstała tzw. sieć Pilnych Akcji, jako mechanizm natychmiastowego reagowania na liczne przypadki stosowania tortur, o których badacze i badaczki ruchu informują każdego dnia. Sieć Pilnych Akcji do dnia dzisiejszego pozostaje jednym z najbardziej skutecznych narzędzi kampanii na rzecz praw człowieka.

Działania na rzecz zatrzymania tortur są częścią dziedzictwa i historii Amnesty International. Są również częścią przyszłości ruchu, który będzie interweniować zawsze wtedy, gdy międzynarodowy zakaz zostanie zagrożony przez działania lub bierność rządów. Dziś, na całym świecie, ludzie wciąż są torturowani i źle traktowani przez funkcjonariuszy państwa. Z danych Amnesty International wynika, że w 2014 roku do stosowania tortur i złego traktowania dochodziło w 82% krajów świata.

Dlatego też w 2014 roku Amnesty International rozpoczęła nową kampanię globalną Stop Torturom. Kampania ma na celu wyeksponowanie problemu stosowania tortur przez rządy i podmioty państwowe. Wierzymy, że ustanowienie i wdrożenie skutecznych zabezpieczeń przeciwko torturom jest drogą do zmiany. Brak tych zabezpieczeń lub niestosowanie ich w praktyce spowoduje większe przyzwolenie i bezkarność stosujących tortury.

RAZEM MOŻEMY DOKONAĆ ZMIAN

Od uruchomienia kampanii w maju 2014 roku zaobserwowaliśmy już pewne postępy - zwłaszcza w tych krajach, w których trwają reformy umożliwiające postęp. Maroko, Sahara Zachodnia, Filipiny i Meksyk podjęły pewne kroki w celu wzmocnienia prawa przeciwko torturom. Społeczność międzynarodowa również zauważyła naszą kampanię. Dla przykładu, Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie pilnego powstrzymania tortur w Uzbekistanie.

Najbardziej znaczące zmiany zostały osiągnięte w odniesieniu do indywidualnych przypadków – w ochronie osób zagrożonych torturami i walce o sprawiedliwość dla ocalałych ofiar tortur. Postęp został osiągnięty poprzez konsekwentne działania w ramach kampanii - w tym przez globalną mobilizację aktywistów i aktywistek w postaci pisanie listów, petycji, demonstracji i działań podejmowanych przy wykorzystaniu mediów społecznościowych. Wystarczy wspomnieć, że władze Nigerii zareagowały na nasze wezwania do uwolnienia Mosesa Akatugba, młodego człowieka, który został skazany na karę śmierci za rzekomą kradzież 3 telefonów komórkowych. Solidarny głos naszych aktywistów i aktywistek z całego świata powstrzymał władze Arabii Saudyjskiej przed wykonaniem chłosty na Raifie Badawim, skazanym po prostu za pisanie bloga o wolności słowa. W Meksyku, więzień sumienia i ofiara tortur, Ángel Amílcar Colón, został zwolniony po pięcioletnim pobycie w areszcie tymczasowym. Te przykłady są dowodem na to, że potężny ruch osób, którym niesprawiedliwość na świecie nie jest obojętna i które zabierają głos, naprawdę może coś zmienić. Dlatego istotnym elementem naszej pracy przeciwko torturom jest i była mobilizacja do działania ponad 7 mln członków i członkiń oraz osób sympatyzujących z Amnesty International.

ZNACZENIE EDUKACJI PRAW CZŁOWIEKA

Kwestia tortur może dzielić ludzi. Mogą mieć różne opinie na temat tego, czy zakaz tortur jest absolutny, czy jednak istnieją pewne okoliczności, w których ich stosowanie jest dopuszczalne. Stanowisko Amnesty International jest jasne - tortury zawsze są złe i nigdy nie mogą być usprawiedliwione. Są nielegalne. Jeśli chcemy stworzyć ruch ludzi zaangażowanych w podejmowanie działania na rzecz zatrzymania tortur, musimy ciężko pracować na zmianę postaw i wartości ludzi. Dlatego edukacja praw człowieka jest istotnym elementem strategii kampanii.

Edukacja praw człowieka i jej praktyczny wymiar ma na celu wzmocnienie jednostek, grup i społeczności poprzez zmianę w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw osób uczestniczących. Edukacja praw człowieka to nie tylko edukacja o prawach człowieka, ale edukacja oparta o metodologię aktywnego uczestnictwa, która pozwala na wzmocnienie umiejętności krytycznej analizy. Dzięki temu ludzie są w stanie dochodzić swoich praw i mogą budować zdolność ruchu aktywistów i aktywistek do podejmowania działania w celu promowania i ochrony praw człowieka.

CO MOŻESZ ZROBIĆ, ABY ZATRZYMAĆ TORTURY?

Amnesty International uważa, że jeśli wszyscy razem będziemy głośno przeciwstawiać się niesprawiedliwości, możemy doprowadzić do prawdziwej zmiany. Każdy rząd jest zobowiązany do podjęcia konkretnych kroków w celu wprowadzenia skutecznych zabezpieczeń przed torturami - i tutaj każdy z nas ma do odegrania kluczową rolę. W praktyce może być to wzywanie rządów do zmiany przepisów, aby zapewniały one, na przykład, obecność prawników podczas przesłuchania; możliwość konsultacji z bezstronnym lekarzem w przypadku badania zatrzymanych; oraz to, że osoby odpowiedzialne za stosowanie tortur zostaną postawione przed sądem. Możesz skontaktować się z biurem polskiej sekcji Amnesty International lub z innymi organizacjami działającymi na rzecz zatrzymania tortur w Polsce, aby dowiedzieć się jak możesz się zaangażować w pracę na rzecz zmian. Na przykład możesz pisać listy do urzędników państwowych (w kraju lub za granicą) lub pomagać w rozpowszechnianiu informacji o wciąż powszechnym zjawisku stosowania tortur.

Możesz również podjąć działania na rzecz osób, w sprawie których pracuje Amnesty International lub inne organizacje. Amnesty wybiera te historie, w których jest szansa na dokonanie zmiany. Historie, nad którymi pracujemy obejmują wsparcie osób, które szukają sprawiedliwości w postaci otwarcia postępowania sądowego z powodu tortur, których doświadczyły, lub bardziej pilne przypadki, w których możemy interweniować, aby zatrzymać tortury.

*Galeria Stop Torturom,
Berlin Mitte, grudzień
2014 r., ©Amnesty Interna-
tional*

Kluczowy dzień dla każdej organizacji podejmującej działania przeciwko torturom to 26 czerwca, czyli Międzynarodowy Dzień Pomocy Ofiarom Tortur. W tym dniu, co roku, wzywamy wszystkich do okazania solidarności z ofiarami tortur. Kampania Stop Torturom promuje ten dzień razem z innymi organizacjami i osobami, które doświadczały tortur w przeszłości przez organizowanie akcji publicznych i innych działań na całym świecie. Zwalczanie tortur jest częścią historii Amnesty International, to nasze dziedzictwo i – dopóki tortury ostatecznie się nie zakończą - to również nasza przyszłość. Osoby doświadczające tortur muszą wiedzieć, że nie są zapomniane ani osamotnione w swojej walce. Aby uzyskać najnowsze informacje na temat pracy Amnesty International na rzecz zatrzymania tortur wejdź na stronę:

<https://www.amnesty.org/en/campaign-stop-torture>

<https://www.amnesty.org.pl/kampanie/stop-torturom.html>

CYKL WARSZTATÓW DLA CIEBIE ORAZ TWOICH RÓWIEŚNIKÓW I RÓWIEŚNICZEK

Wykorzystanie edukacji praw człowieka w celu wspierania młodych ludzi, biorących udział w kampanii Stop Torturom może być łatwiejsze dzięki dostępowi do zasobów, które odpowiednio Cię zainspirują i pomogą zorganizować proces uczenia. Przewodnik *Razem przeciwko torturom. Cykl warsztatów edukacyjnych wspierających międzynarodową kampanię Amnesty International Stop Torturom* na temat praw człowieka zawiera sześć warsztatów, które można stosować wprost lub zaadaptować do grupy, z którą pracujemy.

Jeśli pracujesz z grupą osób, z którą spotykasz się regularnie, możesz przeprowadzić warsztaty w zaprezentowanej kolejności. Każdy warsztat opiera się na budowaniu wiedzy i umiejętności oraz kształtowaniu postaw i wartości, w celu stworzenia zintegrowanego procesu uczenia się. Jeśli pracujesz z grupą jednorazowo, możesz wybrać jeden z warsztatów, który najlepiej odpowiada doświadczeniu i wiedzy osób uczestniczących. Możesz również połączyć warsztaty, wybierając różne elementy z poszczególnych części. Polecamy to jednak tylko doświadczonym facylitatorom i facylitatorkom.

Zaprezentowane warsztaty to tylko sugestie. Nikt nie może przewidzieć, jak grupa, z którą pracujesz, odpowie na niektóre z zasugerowanych działań, dlatego zalecamy reagowanie na potrzeby osób uczestniczących i elastyczne podejście, które pozwoli na dyskusję i dogłębną analizę.

Upewnij się, że zrealizujesz wszystkie ćwiczenia w każdym warsztacie, aby zapewnić kompleksowy proces uczenia się, który prowadzi do działania.

Warsztaty Stop Torturom w Nairobi, Kenia, październik 2014, ©Amnesty International IHREC

Prezentowany Przewodnik zakłada, że masz już jakieś doświadczenie w pracy facylitatora/ki, dlatego zawiera jedynie ograniczone wskazówki do pracy z grupą. Zachęcamy do skorzystania z *Poradnika dla facylitatora i facylitatorek. Przewodnik po strategiach aktywnego uczestnictwa*, który możesz znaleźć pod linkiem <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT35/020/2011/en/~~HEAD=dobj> lub na stronie internetowej Stowarzyszenia Amnesty International (polska wersja językowa).

Razem przeciwko Torturom. Cykl warsztatów edukacyjnych wspierających międzynarodową kampanię Amnesty International Stop Torturom został zaprojektowany specjalnie do wykorzystania w ramach kampanii Stop Torturom; jednak może się okazać, że zaprezentowane ćwiczenia będą nadal przydatne, nawet po zakończeniu kampanii.

Tak długo, jak tortury będą stosowane na świecie, aktywiści i aktywistki praw człowieka będą kontynuować poszukiwanie sposobów na ich zatrzymanie. Bez względu na to, czy pracujesz w kontekście kampanii Stop torturom czy nie, zawsze należy dążyć do tego, aby osoby, z którymi rozmawiasz czuły się uprawnione, przygotowane i miały motywację do podejmowania działania na rzecz zatrzymania tortur.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

Przewodnik zawiera tylko przykładowe ćwiczenia, które mają pomóc w podejmowaniu działania na rzecz zatrzymania tortur i zostały stworzone na potrzeby kampanii Stop Torturom. Inne źródła edukacji praw człowieka, które mogą zostać wykorzystane przy omawianiu problematyki stosowania tortur, możesz znaleźć na stronie: www.empoweragainsttorture.net

Zanim rozpoczniesz pracę w tym temacie zapoznaj się z informacjami Amnesty International na temat tortur oraz z bieżącymi informacjami kampanijnymi.

Poniżej znajdują się linki do materiałów Amnesty International:

1) DZIAŁAJ TERAZ, DZIAŁAJ TUTAJ. POWSTRZYMAJ TORTURY. (INDEX: ACT 40/003/2014)

<https://www.amnesty.org/en/documents/act40/003/2014/en/>

2) TORTURY W 2014 ROKU, 30 LAT ŁAMANYCH OBIETNIC (INDEX ACT 40/004/2014)

<https://www.amnesty.org/en/documents/act40/004/2014/en/>

3) POSTRZEGANIE TORTUR. GLOBALNY SONDAŻ (INDEX ACT 40/005/2014)

<https://www.amnesty.org/en/documents/act40/005/2014/en/>

Czy znasz inne materiały edukacji praw człowieka powiązanych z kampanią Stop Torturom? Nieważne w jakim jest języku – ktoś inny może uznać go za przydatny! Zamieść go na stronie: www.empoweragainsttorture.net

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Masz pytania, komentarze, uwagi? Chcemy je poznać. Powiedz nam co myślisz o warsztatach i dołącz do nas online na: www.empoweragainsttorture.net lub napisz do nas na adres: feedback@empoweragainsttorture.net

Jeśli chcesz wiedzieć, co Amnesty International robi w Polsce lub bardziej zaangażować się w kampanię – skontaktuj się z biurem Amnesty International. Skontaktujemy Cię z lokalnymi aktywistami i aktywistkami, dostarczymy informacje, materiały i propozycje zaangażowania się. Kontakt z Biurem w Polsce: www.amnesty.org.pl, amnesty@amnesty.org.pl

Zanim zaczniesz – wskazówki dla facylitatorów i facylitatorek

Planujesz prowadzić warsztaty z grupą młodych ludzi? Oto kilka wskazówek, które pomogą Ci ulepszyć swoje umiejętności facylitatorskie. Umiejętności te nabywa się wraz z doświadczeniem, ale warto dowiedzieć się więcej o metodologii aktywnego uczestnictwa i uzyskać rady oraz pomysły, które pomogą osiągnąć ten cel w prostszy sposób.

Jeśli nie masz dużego doświadczenia w pracy z grupą i prowadzeniem procesu uczenia się, zapoznaj się z instrukcjami zawartymi w *Poradniku dla facylitatorów i facylitatorek. Przewodnik po strategiach aktywnego uczestnictwa*, który możesz znaleźć pod adresem: <https://www.amnesty.org/pl/dokumenty/ACT35/O20/2011> oraz na stronie internetowej polskiej sekcji Amnesty International (polska wersja językowa).

METODOLOGIA AKTYWNEGO UCZESTNICTWA

Metodologia aktywnego uczestnictwa zakłada zdobywanie wiedzy i umiejętności w oparciu o doświadczenie osób uczestniczących. To rama dla edukacji, która promuje osobistą refleksję, krytyczną analizę, wspólną dyskusję i szukanie rozwiązań dla problemów. Metodologia ta opiera się na uczeniu się przez doświadczenie, umożliwia osobom uczestniczącym pogłębienie wiedzy i lepsze zrozumienie poszczególnych zagadnień związanych z prawami człowieka, z którymi bezpośrednio się stykają. Pozwala to im samym dojść do możliwych rozwiązań zdefiniowanych problemów.

Warsztaty są opracowywane tak, aby osoby facylitujące mogły poprowadzić i wspierać uczestników i uczestniczki w procesie uczenia się poprzez proponowanie konkretnych ćwiczeń i dyskusji. Jako facylitator/facylitorka nie musisz znać wszystkich odpowiedzi na pytania, które mogą się pojawić lub być w stanie przewidzieć wszystkie sytuacje, do jakich może dojść w trakcie warsztatu. Jednak zawsze dobrze jest przemyśleć cały proces przed warsztatami, a nawet wypróbować go z grupą przyjaciół, dzięki czemu będziesz lepiej przygotowany/przygotowana na sytuacje, które mogą się pojawić. Pamiętaj, że bardzo dużo zależy od rodzaju i dynamiki grupy, z którą pracujesz. Tylko Ty jesteś w stanie to ocenić i odpowiednio zaadaptować ćwiczenia.

TWORZENIE BEZPIECZNEJ PRZESTRZENI

Aby osoby uczestniczące zaangażowały się w proces uczenia się, każda z osób musi czuć się bezpieczna i szanowana. Musimy zbudować przestrzeń, w której każdy będzie mógł wyrazić swoje myśli i opinie w sposób swobodny. W celu zbudowania atmosfery sprzyjającej procesowi uczenia się, ważne jest, aby umożliwić dyskusję i przestrzeń do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami i pytaniami.

Dobrym punktem wyjścia do warsztatu jest wysłuchanie oczekiwań osób uczestniczących i wyjaśnienie co jest jego celem. Możesz rozważyć spisanie kontraktu lub podstawowych zasad, które zostałyby wypracowane przez osoby uczestniczące. Prosta zasada, zgodnie z którą uczestnicy i uczestniczki mogą wyrazić wszystkie swoje opinie bez obaw, że zostaną one źle ocenione lub założenie, że „to, co zostało powiedziane w tym pomieszczeniu, zostaje w tym pomieszczeniu”, mogą pomóc każdemu czuć się bezpiecznie. Podstawowe zasady powinny zostać zasugerowane przez poszczególnych uczestników/czki, a wszyscy powinni wyrazić na nie zgodę.

PRZEŁAMYWANIE LODÓW

Ćwiczenia przełamujące lody mają na celu sprawić, że ludzie czują się bardziej komfortowo ze sobą. Są one użyteczne zarówno w grupach, które już się znają, jak i w grupach osób, które spotkały się po raz pierwszy. Te ćwiczenia to dobry sposób na rozpoczęcie warsztatów, powinny one być krótkie, zabawne i odpowiednie do wielkości grupy. Pomyśl o kilku ćwiczeniach przełamujących lody, które możesz użyć.

Pracownicy i pracowniczki oraz aktywiści i aktywistki Amnesty International podczas warsztatu "Stop Torturom" w Oslo, grudzień 2014. ©Amnesty International IHREC, ©Michel Banz

PROWADZENIE WARSZTATÓW I DYNAMIKA GRUPY

Temat tortur nie jest łatwy do dyskusji i może wywołać silne emocje u osób uczestniczących. Wszyscy się różnimy. Wyrażamy siebie inaczej i mamy różne osobiste ograniczenia, jeśli chodzi o to, co uważamy za odpowiednie zachowanie lub temat do dyskusji. Przygotuj warsztaty, pamiętając o kontekście i potrzebach Twojej grupy i dostosuj ćwiczenia oraz pytania tak, aby były jak najbardziej efektywne.

Niektóre osoby mogą być szczególnie zainteresowane kwestią tortur we własnym kraju. Możesz dostosować niektóre z pytań, aby odzwierciedlić szczególny kontekst krajowy lub skupić się na sprawach z innych krajów.

Podczas prowadzenia warsztatów, uczestnicy i uczestniczki mogą mieć wpływ na siebie i opinie grupy, a czasem nie wszystko może zostać wyrażone. Może to mieć miejsce w przypadku, gdy jedna osoba wyraża odmienną opinię od reszty grupy lub jeśli w grupie znajdują się bardzo dominujące osobowości. Spróbuj dać wsparcie osobom, które wydają się być mniej śmiałe lub wyciszone; możesz też poprosić o to grupę. Zapewnij, że każdy ma równe szanse i zdanie każdej osoby ma taką samą wartość.

Innym sposobem, dzięki któremu możesz przyczynić się do tworzenia sprzyjającego środowiska uczenia się, jest zadawanie pytań zamkniętych lub otwartych, przy użyciu jasnego, precyzyjnego języka, który pomoże osobom uczestniczącym dostrzec ważne i bieżące zagadnienia, wyjaśnić wątpliwości i obalić mity dotyczące stosowania tortur.

Więcej wskazówek na temat zwiększania dynamiki grupy znajdziesz w *Poradniku dla facylitatorów i facylitatorek. Przewodnik po strategiach aktywnego uczestnictwa*.

DOKĄD ZMIERZAMY?

Podczas rozmowy o torturach, możesz spotkać uczestników/uczestniczki, którzy wyrażają opinie niezgodne ze stanowiskiem Amnesty International. Ważne jest, aby umożliwić im rozpoznanie uprzedzeń, stereotypów czy braku wiedzy. Unikaj bezpośrednich konfliktów pomiędzy uczestnikami/uczestniczkami i zawsze proś ich o wyjaśnienie swoich odczuć czy wypowiedzi. Należy też umożliwić osobom uczestniczącym kwestionowania wzajemnych opinii. Proponuj alternatywne opinie w celu stymulowania debaty i dyskusji, jeśli wypowiedzi niezgodne z prawami człowieka nie zostaną zakwestionowane. Pod koniec dyskusji, przytocz fakty, statystyki lub konkretne przykłady, aby wyjaśnić poszczególne kwestie z zachowaniem szacunku dla każdej osoby uczestniczącej.

Weź pod uwagę, że niektóre osoby uczestniczące mogą mieć bezpośrednie doświadczenie z torturami lub innym złym traktowaniem, a wspomnienia tego mogą być traumatyczne. Bądź wrażliwy/wrażliwa i pozwól uczestnikom/uczestniczkom zdecydować, czym chcą podzielić się z grupą. Możesz też wyświetlić listę kontaktów z lokalnymi lub krajowymi organizacjami, które oferują wsparcie dla osób, które doświadczyły przemocy lub tortur.

REFLEKSJA

Każdy z warsztatów zawiera pytania, mające na celu umożliwienie osobom uczestniczącym głębsze zastanowienie się nad podejmowanymi kwestiami. Dyskusja jest istotną częścią wszystkich warsztatów i ważne jest, aby przeznaczyć na nią odpowiednią ilość czasu i nie pominąć żadnego z pytań. Dyskusja pomaga osobom uczestniczącym w zrozumieniu tego czego się nauczyli i wyciąganiu wniosków, w jaki sposób odnosi się to do codziennego życia. Zamiast omawiania samych ćwiczeń, postaraj się zachęcić uczestników i uczestniczki do refleksji nad tym, czego doświadczyli/doświadczyły poprzez udział w zajęciach. Możesz również zachęcić ich do rozważenia, jak mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i jakie działania na rzecz zmian mogą podjąć.

PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

Podjęcie działań w obronie praw człowieka jest ważną częścią procesu uczenia się. Facylitatorzy i facylitatorki powinni/powinny zachęcać i wspierać osoby uczestniczące, aby podejmowały działania związane z tematami warsztatów w celu wzmocnienia wiedzy i dokonania zmian w egzekwowaniu praw człowieka. Na koniec każdego z warsztatów zarezerwuj trochę czasu na zastanowienie się nad możliwym i skutecznym działaniem. Osoby uczestniczące powinny przedyskutować i zaplanować działania których chcą się podjąć. Zastanów się, jaka może być Twoja rola we wspieraniu tych działań.

Istnieje wiele działań, które można podjąć, aby zatrzymać tortury lub w celu promowania praw człowieka, z których niektóre zostały opisane wcześniej. Nie ograniczaj uczestników i uczestniczek w kwestii tego, jakie chcą podjąć działania, ale wspieraj ich, pozwól im być kreatywnymi i dobrze się bawić.

EWALUACJA

Ewaluacja jest ważnym elementem każdego projektu i pomaga stale ulepszać naszą pracę – sprawia, że stajemy się coraz lepszymi aktywistami i aktywistkami praw człowieka. Musimy sprawdzić, czy osoby uczestniczące w warsztatach zyskały nową wiedzę i umiejętności. Czy warsztaty wpłynęły na ich postawy i wartości? Czy warsztaty te zachęciły ich do skutecznego podejmowania działań w celu zatrzymania tortur?

Ewaluacji można dokonać na wiele sposobów. Może to być po prostu zebranie opinii na temat procesu, w którym uczestniczą, dzięki czemu możesz dowiedzieć się, która część działa dobrze, a która wymaga dopracowania dla pełnego zrealizowania założonych celów. Ważne jest, aby przygotować swoje metody i techniki ewaluacji z wyprzedzeniem i upewnić się, że warsztaty nie zostaną zakończone bez możliwości podsumowania i dzielenia się refleksjami przez osoby uczestniczące.

TO JEST MOŻLIWE DZIĘKI TOBIE

Twoje zaangażowanie nadaje sens naszym wspólnym działaniom na rzecz zatrzymania tortur na świecie.

Stworzenie tego Przewodnika było możliwe dzięki zaangażowaniu i pasji aktywistów i aktywistek, którzy/które opracowali/opracowały i przetestowali/przetestowały prezentowane warsztaty. Byli/były to przede wszystkim: Abdellah Khaloub, Ameni Naimi, Bernard Assou Gbedjeha, Caroline Bonnot, Chia-Yin Lin, Dorothy Tran, Gada Hussain, Ivanna Molina Peña, Jakub Gamrot, Josefine Bertram, Joseph Odongo Ochieng, Katinka Troye Madalin-Catalin Blidaru, Marie-Louise D Hansen, Nancy Herz, Nomagugu Gwaba Ncube, Oscar Jesse Rojas Ortiz i Swechhya Sangroula.

Dyskusja podczas warsztatów w Centrum Edukacji Praw Człowieka Amnesty International w Oslo, marzec 2014, ©Amnesty International IHREC, ©Michel Banz

SPRAWIEDLIWE TRAKTOWANIE – CZY NA PEWNO DLA WSZYSTKICH?

WARSZTAT 1

WPROWADZENIE

Ten warsztat to gra empiryczna, która poprzez osobiste doświadczenie pozwala osobom uczestniczącym zrozumieć ideę równości i powszechności praw człowieka. Podczas ćwiczenia uczestnicy i uczestniczki doświadczają niesprawiedliwego traktowania. Doświadczenie ułatwia wczucie się w sytuacje ludzi, którym odbiera się lub narusza ich prawa człowieka.

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- Aby zbadać odczucia oraz reakcje osób uczestniczących na niesprawiedliwe traktowanie.
- Aby umożliwić osobom uczestniczącym identyfikację z osobami, których prawa zostały naruszone.
- Aby wywołać osobistą refleksję w przedmiocie naruszeń praw człowieka i odpowiedzi na nie

Potrzebny czas: 45 – 60 minut

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

- ✓ “Simon mówi...” to gra dla dzieci znana w różnych krajach. Zasady są proste – osoba prowadząca wydaje polecenie zaczynające się od “Simon mówi...”, a grupa stosuje się do tych poleceń. Na przykład, jeśli osoba prowadząca mówi: “Simon mówi: pokiwaj głową” każdy uczestnik/każda uczestniczka powinien/powinna pokiwać głową. Jeżeli padną słowa “pokiwaj głową” - nikt nie powinien tego robić, ponieważ polecenie nie zaczyna się od “Simon mówi...”.
- ✓ Wybierz dwie lub trzy osoby, które będą traktowane niesprawiedliwie. Nie ujawniaj tego grupie - nawet jeśli postępują oni zgodnie z zasadami gry powinny być krytykowane i ukarane. Na przykład, możesz poprosić je, aby usiadły na podłodze lub w niewygodnej pozycji albo ukarać je w inny sposób (np. kazać im stanąć na jednej nodze).
- ✓ Wybierz również dwie lub trzy osoby, które będą nagradzane za swoje zachowanie. Nie ujawniaj tego grupie. Nawet jeśli zachowują się niezgodnie z zasadami gry, pochwal je.
- ✓ Bądź uważny/uważna przy wyborze osób, które będziesz traktować niesprawiedliwie. Może to być to bardzo trudna sytuacja dla kogoś, kto jest szczególnie wrażliwy lub przeżywa obecnie trudny czas. Pamiętaj, że cały sens gry to sprowokowanie reakcji emocjonalnej, ale nie spowodowanie dodatkowego cierpienia lub bólu kogoś, kto być może ma już złe doświadczenia w tym obszarze.
- ✓ Jeśli ktoś wykaże silną reakcję emocjonalną, taką jak płacz lub agresja, należy zatrzymać grę i wyjaśnić uczestnikom/uczestniczkom, że gra miała na celu wykazanie, że niesprawiedli-

we traktowanie może być bolesne i frustrujące. Wyjaśnij, że osoby te zostały wybrane losowo, a nie celowo. Przyglądaj się reakcjom, a następnie przejdź do następnego kroku, czyli do osobistych refleksji.

- ✓ Warsztaty te mogą być dobrą rozgrzewką przed rozpoczęciem każdego z innych warsztatów.
- ✓ Aby ułatwić grę, możesz wybrać tylko te osoby, które będą traktowane niesprawiedliwie, bez osób faworyzowanych.
- ✓ Gra będzie łatwiejsza, jeśli wezmą w niej udział dwie osoby facylitujące – jedna jako „Simon”, a druga jako „Osoba nagradzająca/karząca”.

POSZCZEGÓLNE KROKI

WSTĘP

- Poproś osoby uczestniczące, aby stanęły tak, aby wszyscy widzieli się nawzajem.
- Wyjaśnij zasady gry “Simon mówi” (ale nie zdradzaj, że będziesz niektóre osoby traktować w inny sposób). Możesz zmienić nazwę gry na coś bardziej odpowiedniego kulturowo lub zmienić imię Simon na Twoje własne.
- Rozpocznij grę. Po wydaniu trzech lub czterech poleceń, zacznij traktować wybrane osoby niesprawiedliwie
- Daj im odczuć, że zachowują się nieodpowiednio lub próbują oszukiwać oraz powiedz, że nie powinni kwestionować Twoich decyzji. Jesteś osobą prowadzącą i masz prawo podejmować decyzje.
- W tym samym czasie zacznij chwalić wybrane osoby i traktuj je tak, jakbyś chciał/ chciała je nagrodzić za ich zachowanie. Daj im odczuć, że zachowują się dobrze. Jeśli osoby traktowane niesprawiedliwie zaczną się skarżyć, zignoruj je lub ponownie ukar.
- Jeśli inna osoba z grupy zacznie się sprzeciwiać, możesz zmienić swoje zachowanie poprzez ukaranie tej osoby. Jeśli więcej osób wyraża sprzeciw, możesz przyznać, że popełniłeś/popełniłaś błąd i zacząć traktować osoby uczestniczące w sposób bardziej równy. Może to być dla nich znak, że sprzeciw może doprowadzić do zmiany sytuacji.
- Zakończ grę kiedy uznasz, że każda osoba została już zapytana lub zaczyna odpowiadać na Twoje polecenia. Przejdź do następnego kroku. Pamiętaj, że uczestnicy/ uczestniczki mogą różnie reagować na polecenia. Gra nie powinna trwać dłużej niż 15 minut.

OSOBISTA REFLEKSJA

- Poproś osoby uczestniczące, aby w kilkusobowych grupach odpowiedzieli na poniższe pytania. W każdej grupie powinna znaleźć się osoba niesprawiedliwie traktowana i faworyzowana. Przeznacz na to około 5 minut.
 1. **Jak czułeś/czulaś się podczas wykonywania tego ćwiczenia?**
 2. **Jak czułeś/czulaś się jako osoba traktowana niesprawiedliwie lub jako osoba nagradzana?**

3. **Jak czułeś/aś się wiedząc, że nie wszyscy są traktowani równo?**
4. **Jak reagowałeś/reagowałaś podczas ćwiczenia i dlaczego w ten sposób?**
5. **Czy chciałbyś/chciałabyś zareagować inaczej?**

- Poproś dwie lub trzy chętne osoby o podzielenie się swoimi refleksjami z grupą.

3. DYSKUSJA NA FORUM

- Porozmawiajcie o tym jak czuliście się/czułyście się podczas tego ćwiczenia. W jaki sposób gra może odzwierciedlać sytuację ludzi dyskryminowanych lub traktowanych niesprawiedliwie? Zadaj następujące pytania:
 6. **Czy uważasz, że każdy członek/członkini społeczeństwa ma takie same prawa?**
 7. **Czy uważasz, że każdy członek/członkini społeczeństwa jest traktowany/traktowana w taki sam sposób?**
 8. **Jak myślisz, jak czują się ludzie, którzy są traktowani inaczej?**
 9. **Jak myślisz, dlaczego ludzie traktują innych niesprawiedliwie?**
 10. **Czy sądzisz, że niesprawiedliwe traktowanie może być kiedykolwiek usprawiedliwione?**
 11. **W jaki sposób gra odzwierciedla sytuację w społeczeństwie?**

4. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Zapytaj osoby uczestniczące czy ćwiczenie odzwierciedla sytuację osób doświadczających tortur. Możesz zaznaczyć, że tortury są stosowane w imieniu państwa przez funkcjonariuszy publicznych w celu narzucenia “woli” władzy. Ofiary tortur mogą stać się nimi z powodu tego kim są lub co robią.
- Możesz wyświetlić film o Claudii Medinie (link poniżej) i poprosić osoby uczestniczące, aby podzieliły się swoimi pierwszymi wrażeniami w odniesieniu do jej sytuacji. Alternatywnie, możesz poddać pod dyskusję jakąkolwiek inną indywidualną historię opisaną na stronie kampanii Stop Torturom <https://www.amnesty.org/en/campaign-stop-torture>, <http://amnesty.org.pl/kampanie/stop-torturom.html> i opowiedzieć o idei Maratonu Pisania Listów na rzecz osób, których prawa człowieka są łamane (więcej informacji znajdziesz na stronie www.amnesty.org.pl).

INNE ŹRÓDŁA

- Deklaracja Praw Człowieka: <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
Konwencja ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx>
- Film: Claudia Medina : <https://www.youtube.com/watch?v=oQLEbXJDDdM>

Czym są tortury?

WARSZTAT 2

WPROWADZENIE

Warsztat wprowadza osoby uczestniczące w kampanię Amnesty International Stop Torturom poprzez analizę indywidualnych historii i badanie powiązania praw człowieka z torturami. Warsztat opiera się na pracy w grupach i dyskusji.

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- Aby pomóc zrozumieć osobom uczestniczącym czym są tortury.
- Aby zaprezentować przykłady tortur oraz sposób w jaki ich stosowanie oddziałuje na człowieka.
- Aby pomóc osobom uczestniczącym w rozpoznawaniu naruszeń praw człowieka związanych z torturami.
- Aby skłonić osoby uczestniczące do zastanowienia się nad odpowiedzialnością za stosowanie tortur oraz sposobami zapobiegania torturom.

Czas trwania: 60 – 90 minut

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

Jeśli grupa, z którą pracujesz, nie posiada żadnej bądź bardzo podstawową wiedzę na temat praw człowieka, zrób krótką prezentację o prawach człowieka na początku warsztatu lub podczas omawiania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

Przedstawiane historie są autentyczne. Nie są one jednak dosłowną relacją bohatera/bohaterki. Zostały opisane w pierwszej osobie w celu zachowania osobistej relacji.

Nie ma znaczenia z jakiego powodu doszło do zatrzymania czy aresztowania kogoś. Zaczynając warsztat, postaraj się to dobrze wyjaśnić. W razie jakichkolwiek pytań czy wątpliwości np. dotyczących aresztowania za terroryzm lub cięższe przestępstwa, takie jak morderstwo bądź porwanie, zatrzymaj się przy nich przez dłuższą chwilę i wyjaśnij stanowisko Amnesty International.

Rozważ wyświetlenie na rozpoczęcie lub zakończenie warsztatu filmu “Stop torturom: Statystyki” lub “Tortury: nasze dziedzictwo, nasza przyszłość”.

Grupy mogą pozostać w niezmiennym składzie osobowym podczas wszystkich zadań. Jeśli masz mało czasu, upewnij się, że grupy nie będą przechodzić do innych pomieszczeń - w programie jest wiele zadań w grupach oraz dyskusji wymagających informacji zwrotnej.

POSZCZEGÓLNE KROKI

1. WPROWADZENIE

- Poproś osoby uczestniczące o zastanowienie się nad poniższymi pytaniami:
 1. Czy gdybyś został aresztowany/została aresztowana, to byłbyś traktowany/byłabyś traktowana w odpowiedni sposób?
 2. Czy mógłbyś/mogłabyś skontaktować się z adwokatem/adwokatką?
 3. Czy Twoja rodzina i przyjaciele zostaliby poinformowani?
 4. Czy czułbyś/czułabyś się bezpiecznie?

- Zaproś do podzielenie się odpowiedziami na forum. Poproś kilka osób uczestniczących o wyjaśnienie swoich odpowiedzi. Nie rozpoczynaj żadnej dyskusji bez wcześniejszego wysłuchania ich odpowiedzi.

2. STUDIUM PRZYPADKU

- Podziel osoby uczestniczące na pięć grup.
- Daj każdej grupie opis jednego z przypadków (karta pracy 1).
- Wyjaśnij, że każdy przypadek to tzw. Pilna Akcja kampanii Amnesty International Stop Torturom. Wszystkie przypadki przedstawiają prawdziwych ludzi i prawdziwe historie. Podkreśl, że wszystkie oryginalne relacje zostały dostosowane na potrzeby niniejszego warsztatu.
- Poproś każdą z grup o przeczytanie opisów przypadków, a następnie o odpowiedź na następujące pytania:
 1. **Jak się czujecie po zapoznaniu się z historią?**
 2. **Wyobrażacie sobie siebie w takiej sytuacji?**
 3. **Jeśli bylibyś obywatelem / byłąbyś obywatelką państwa z omawianego przykładu, to jakbyś zareagował/zareagowała w przypadku aresztowania?**
- Omówcie przemyślenia grup na forum.

3. PRAWA CZŁOWIEKA A TORTURY

- Zaproś osoby uczestniczące do burzy mózgow na temat Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka może być uznawana za wizję ludzkiej godności oraz świata uznającego prawa każdego człowieka- osobiste, obywatelskie, polityczne, ekonomiczne, społeczne i kulturalne. Jest to międzynarodowo uznany (choć prawnie niewiążący) wzorzec poszanowania i ochrony praw człowieka.
- Rozdaj osobom uczestniczącym materiał Prawa Człowieka a Tortury (karta pracy 2). Materiał zawiera wybrane artykuły z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, istotne dla omawianych przypadków.
- Poproś, aby każda grupa przedyskutowała powyższe artykuły oraz sprawdziła czy któreś z postanowień Deklaracji zostało naruszone w omawianych przykładach.
- Omówcie dyskusje grup na forum.

Szkolenie "Konsekwencje Tortur" dla uczniów liceum w miejscowości Constanta, Rumunia, sierpień 2014, ©Amnesty International, ©Razvan Motei

4. DEFINICJA TORTUR

- Rozdaj wszystkim Definicję Tortur (karta pracy 3). To definicja tortur przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Materiał wyjaśnia również inne podstawowe pojęcia.
- Poproś, aby każda grupa zastanowiła się czy analizowany przez nich przypadek można zakwalifikować jako przykład stosowania tortur i odpowiedź na następujące pytania:

1. Jak zdefiniowałbyś/zdefiniowałaabyś tortury?
2. Czy ważne jest o co dana osoba jest oskarżona? Dlaczego tak/ dlaczego nie?
3. W jakim stopniu, jeśli w ogóle, rozmowa o torturach odnosi się do naszego społeczeństwa?
4. Czego nauczyłeś/nauczyłaś się o prawach człowieka i torturach?

- Omówcie Wasze przemyślenia na forum.

5. ZAPOBIEGANIE

- Przeprowadźcie burzę mózgow na temat możliwych sposobów zapobiegania i powstrzymania stosowania tortur na przykładzie przypadków, które omówiliście.
- Zastanówcie się nad tym, kto powinien być odpowiedzialny za wprowadzanie mechanizmów prewencyjnych.
- To tylko początek dyskusji o zapobieganiu torturom. Możesz omówić temat bardziej szczegółowo podczas kolejnych ćwiczeń.

6. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Zaprezentuj kampanię Amnesty International Stop Torturom zmierzającą do zatrzymania stosowania tortur oraz do nakłonienia władz państw do wzięcia odpowiedzialności za działania swoich przedstawicieli.
- Omówcie jeszcze raz zaprezentowane przypadki pod kątem działań, które mogą doprowadzić do zmiany.
- Zastanówcie się w jaki sposób rozpowszechnić informacje o omówionych przypadkach w celu zmobilizowania do działania szerszej społeczności lokalnej.

DODATKOWE POMYSŁY I MOŻLIWOŚCI

- W Kroku 1 możesz zamienić dyskusję na grę “gorące krzesło”, w której każda osoba z grupy wciela się w rolę osoby z omawianego przykładu a reszta grupy zadaje jej pytania.
- Możesz zmienić kolejność wręczania osobom uczestniczącym kolejnych kart pracy. Zaproponowana kolejność omawianych zagadnień oscyluje wokół głównego tematu dyskusji czyli Pilnych Akcji. Jeśli jednak zmienisz kolejność i najpierw omówisz Powszechną Deklarację Praw Człowieka lub definicję tortur, późniejsza dyskusja skupi się głównie na tych zagadnieniach.

INNE ŹRÓDŁA

- Postrzeganie tortur: globalny sondaż <http://www.amnesty.org/en/library/info/ACT40/005/2014/en>
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- Strona internetowa kampanii Stop Torturom: <https://www.amnesty.org/en/campaign-stop-torture/>, <http://amnesty.org.pl/kampanie/stop-torturom.html>
- Film Amnesty International: “Stop Torturom: Statystyki” <https://www.youtube.com/watch?v=P-Bjfa2O8ag>
- Film Amnesty International “Tortury: nasze dziedzictwo, nasza przyszłość”: <https://www.youtube.com/watch?v=u1OrYp7C4EwWorksheets>

KARTY PRACY:

- Karta pracy 1: Studium przypadku
- Karta pracy 2: Prawa Człowieka a Tortury
- Karta pracy 3: Definicja Tortur

Aktywiści i aktywistki Amnesty International Austria protestujący przed ambasadą Uzbekistanu, październik 2014, ©Amnesty International, ©Haurent Ziegler

KARTA PRACY 1: STUDIUM PRZYPADKU

WARSZTAT 2

PRZYPADEK 1

Nazywam się Alfreda Disbarro. Jestem 32-letnią, samotną matką z Filipin.

3 października 2013 r. podeszło do mnie dwóch policjantów i jeden nieumundurowany członek obywatelskiej straży policyjnej. Oskarżyli mnie o handel narkotykami. Wyparłam się tego i dobrowolnie opróżniłam kieszenie, wyciągając telefon komórkowy i pięć peso. Bez żadnego ostrzeżenia wycelowali we mnie pistolet, uderzono mnie w głowę, skuto w kajdanki i zabrano do Wydziału walki z przestępczością narkotykową w Komendzie Głównej Policji.

Dwie godziny później straszy oficer policji zabrał mnie do kuchni. W celu wymuszenia przyznania się, przykuł mnie do ściany, uderzył w brzuch i twarz, bił kijem golfowym. Wetknął mi palce do oczu, włożył szmatę do ust i uderzał moją głowę o ścianę. Później inny funkcjonariusz bił mnie pięściami i drewnianym kijem. Następnego dnia policja przygotowała trzy rachunki na kwotę stu peso każdy i paczkę narkotyków. Nie były moje, byłam niewinna. Następnego ranka obudzono mnie i kazano podpisać czystą kartkę papieru a następnie zrobiono mi zdjęcia z pieniędzmi i narkotykami. Przez kolejne kilka dni byłam tak obolała po pobiciach, że nie mogłam jeść. Miałam trudności z oddychaniem i ciągle wymiotowałam.

8 października zostałam oskarżona o nielegalne posiadanie i sprzedaż narkotyków, ale nikt nie zapytał o to co zrobiła mi policja. Aktualnie przebywam w miejskim areszcie i czekam na rozprawę. Nikt nie poniósł odpowiedzialności za tortury, których doświadczyłam kiedy mnie aresztowano.

Źródło: Above the Law: Police Torture in the Philippines, Chapter 3.3, Amnesty International, grudzień 2014

PRZYPADEK 2

Nazywam się Claudia Medina Tamariz. Mieszkam w Veracruz City, w Meksyku. Jestem 31-letnią żoną i matką trójki dzieci, pracuję jako akwizytorka.

7 sierpnia 2012r. o godzinie 3:00 nad ranem żołnierze marynarki wodnej wdarli się do mojego domu. Związano mi ręce, zakryto oczy, wrzucono mnie do ciężarówki i zabrano do lokalnej bazy marynarki. Zostałam oskarżona o członkostwo w brutalnej grupie przestępczej, co nie było prawdą. Poddano mnie wstrząsom elektrycznym, bito mnie i kopano. Następnie przywiązano mnie do krzesła i zostawiono na słońcu w upalne popołudnie.

Następnego dnia zastłonięto mi oczy i zabrano do Federalnego Biura Prokuratora Generalnego. Prokurator przesłuchał mnie, a jeden z marynarzy zmusił mnie do podpisania oświadczenia o popełnionych przeze mnie przestępstwach, którego nie mogłam nawet przeczytać. Później pokazano mnie w telewizji razem z innymi aresztowanymi, a władze oznajmiły, że schwytano groźnych przestępców popełniających poważne przestępstwa.

13 sierpnia zabrano mnie do sądu. Wycofałam oświadczenie podpisane pod przymusem i opowiedziałam sędziemu o złym traktowaniu oraz, że zostałam zmuszona do podpisania oświadczenia. Sędzia oddalił wszystkie zarzuty, z wyjątkiem zarzutu o nielegalne posiadanie broni. Zostałam wypuszczona za kaucją.

We wrześniu 2012r. zeznawałam w sądzie i opowiedziałam sędziemu o torturach i nadużyciach, których doświadczyłam. Sąd zlecił Federalnemu Biuru Prokuratora Generalnego zbadanie moich zarzutów.

W lutym 2015r. pozostałe zarzuty przeciwko mnie zostały w końcu oddalone. Jednak aż do dzisiaj (maj 2015r.) nikt nie poniósł odpowiedzialności za to, jak mnie potraktowano i sponiewierano.

Źródło: Out of control: Torture and other ill-treatment in Mexico, Amnesty International, wrzesień 2014

PRZYPADEK 3

Nazywam się Moses Akatugba, urodziłem się w Nigerii. Mam 25 lat. Byłem uczniem kiedy mnie aresztowano. Obecnie przebywam w areszcie w Okere, w stanie Delta w Nigerii.

27 listopada 2005r., kiedy miałem 16 lat, nigeryjscy żołnierze aresztowali mnie pod zarzutem kradzieży trzech telefonów i innego sprzętu. Podczas aresztowania postrzelono mnie w dłoń, a żołnierze bili mnie po głowie. Przetrzymano mnie w wojskowych barakach. Pokazano mi zwłoki i kazano je zidentyfikować, a kiedy nie byłem w stanie tego zrobić, pobito mnie.

Kiedy przewieziono mnie na posterunek policyjny Epkan w stanie Delta, zostałem kilkakrotnie pobity maczetami i pałkami; związano mnie i powieszono na kilkanaście godzin w sali przesłuchań, użyto szczypców, aby wyrwać mi palce u rąk i paznokcie u stop. Ból podczas tortur był nie do zniesienia, to było niewyobrażalne. Zrobili to, by zmusić mnie do podpisania dwóch oświadczeń o przyznaniu się do winy.

Podczas mojego procesu w sądzie w Effurun, oficer śledczy nie pojawił się, zostałem więc skazany tylko w oparciu o zeznania pokrzywdzonego, który według mojego adwokata nie był wiarygodny, oraz dwóch oświadczeń o przyznaniu się do winy, które kazano mi podpisać.

W czasie procesu byłem w areszcie i po ośmiu latach zostałem skazany na karę śmierci przez powieszenie. Obecnie widuję moją rodzinę tylko dwa razy w miesiącu i czekam w celi śmierci na wykonanie wyroku.

Źródło: 'Welcome to the hell fire': Torture and other ill-treatment in Nigeria, pag. 29, Amnesty International, wrzesień 2014

Aktualizacja: 8 maja 2015 r. Moses został ułaskawiony i opuścił więzienie.

PRZYPADEK 4

Nazywam się Dilorom Abdukadirova. Jestem 49-letnią matką czterech synów z Uzbekistanu. Pracowałam z moim mężem i teściową w naszym gospodarstwie, zajmując się uprawą i sprzedażą warzyw.

13 maja 2005 r. dołączyłam do tysięcy protestujących w Andżanie, aby wyrazić moje obawy związane z gospodarką. Słyszałam, że będzie tam prezydent i będzie mógł nas wysłuchać. Siły bezpieczeństwa ostrzelały nas, w większości pokojowych demonstrantów, zabijając setki ludzi. Spanikowałam i wraz z tłumem uciekałam do granicy z Kirgistanem, oddalonej o 25 kilometrów. Udało mi się uzyskać australijską wizę uchodźczą i w lutym 2006r. dotarłam do Australii.

Tęskniłam za moją rodziną i chciałam być z nimi, dlatego w styczniu 2010r., po zapewnieniu przez władze, że nic mi nie grozi po powrocie do domu, zdecydowałam się na powrót do Uzbekistanu. Po dotarciu na lotnisku zostałam zatrzymana na cztery dni zanim pozwolono mi wrócić do rodziny w Andżanie. W marcu 2010r. zostałam ponownie aresztowana i oskarżona o udział w protestach i nielegalne opuszczenie Uzbekistanu. Trzymano mnie w celi na posterunku policji, bez możliwości kontaktu z adwokatem i rodziną. W kwietniu 2010r., w Rejonowym Sądzie Karnym, odbyła się moja rozprawa. Byłam posiniaczona i głodna. Po niesprawiedliwym procesie zostałam skazana na dziesięć lat i dwa miesiące pozbawienia wolności. Moja rodzina napisała do władz o złym traktowaniu mnie w areszcie. W 2012r. w Zakładzie Karnym dla Kobiąt odbyła się tajna rozprawa, na której oskarżono mnie o złamanie więziennych zasad i wydłużono mój wyrok o kolejne osiem lat. Nie widziałam się z moją rodziną i wiem, że martwią się o mnie ponieważ wiedzą jak źle jestem traktowana.

Źródło: Secret and Lies: Forced confessions under torture in Uzbekistan, pag. 21, Amnesty International, kwiecień 2015

KARTA PRACY 2: PRAWA CZŁOWIEKA A TORTURY

WARSZTAT 2

Wybrane artykuły z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka (wersja uproszczona)

Artykuł 1: Wszyscy rodzimy się wolni i równi.

Każdy człowiek jest wolny i wszyscy powinni być traktowani w taki sam sposób.

Artykuł 2: Zakaz dyskryminacji.

Każdy człowiek jest równy niezależnie od różnic w np. kolorze skóry, płci, religii, języka

Artykuł 3: Prawo do życia.

Każdy człowiek ma prawo do życia; życia w wolności i bezpieczeństwie.

Artykuł 5: Zakaz tortur.

Nikt nie ma prawa cię skrzywdzić ani torturować.

Artykuł 6: Masz swoje prawa bez względu na to gdzie jesteś.

Każdy człowiek ma prawo być równym wobec prawa.

Artykuł 7: Wszyscy jesteśmy równi wobec prawa.

Prawo jest takie samo dla każdego człowieka, powinno być stosowane w ten sam sposób wobec wszystkich.

Artykuł 8: Prawa człowieka są chronione przez prawo.

Każdy może prosić o pomoc prawną jeśli nie jest traktowany sprawiedliwie.

Artykuł 9: Zakaz bezprawnych zatrzymań.

Nikt nie ma prawa do bezprawnego uwięzienia cię albo wydalenia cię z twojego kraju.

Artykuł 10: Prawo do procesu.

Każdy człowiek ma prawo do sprawiedliwego i publicznego procesu.

Artykuł 11: Zasada domniemania niewinności

Każdy człowiek powinien być uważany za niewinnego do momentu udowodnienia mu winy.

Artykuł 12: Prawo do prywatności.

Każdy człowiek ma prawo domagać się pomocy jeżeli ktoś próbuje go zranić, ale nikt nie może wejść do twojego domu, otwierać twoich listów albo niepokoić ciebie i twoją rodzinę bez dostatecznego powodu.

Artykuł 14: Prawo do poszukiwania bezpiecznego miejsca do życia.

Każdy człowiek ma prawo udać się do innego kraju i domagać się ochrony, jeżeli jest prześladowany albo grozi mu prześladowanie.

KARTA PRACY 3: DEFINICJA TORTUR WARSZTAT 2

Na arenie międzynarodowej tortury definiowane są przez Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur (UNCAT) jako każde działanie, którym jakiegokolwiek osobie umyślnie zadaje się ostry ból lub cierpienie, fizyczne bądź psychiczne, w celu uzyskania od niej informacji lub wyznania, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, gdy taki ból lub cierpienie powodowane są przez funkcjonariusza państwowego lub inną osobę występującą w charakterze urzędowym lub z ich polecenia albo za wyraźną lub milczącą zgodą.

Źródło: <http://www.hrweb.org/legal/cat.html>

Protest w Nowym Jorku w obronie Raifa Badawiego, luty 2015, ©Amnesty International USA

KONSEKWENCJE TORTUR

WARSZTAT 3

WPROWADZENIE

Warsztat pozwoli osobom uczestniczącym rozwinąć umiejętności empatycznego odczuwania i rozumienia ludzi, którzy doświadczyli tortur. Poprzez wykorzystanie interaktywnych metod będą badać wpływ tortur na jednostkę, rodzinę, społeczność i całe państwo.

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- Aby zwiększyć świadomość i zrozumienie osób uczestniczących dla sytuacji osób, które doświadczają lub doświadczyły tortur w celu ich uwrażliwienia w temacie oddziaływania tortur na ocalałych, na ich rodziny, krewnych i innych ludzi.
- Aby zastanowić się nad możliwymi konsekwencjami stosowania tortur.

Czas trwania: 60 – 120 min

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

Przedstawiane historie są autentyczne. Nie są one jednak dosłowną relacją bohatera/bohaterki. Zostały opisane w pierwszej osobie w celu zachowania osobistej relacji.

Nie ma znaczenia jakie domniemane przestępstwo stoi u podstaw stosowania tortur przez funkcjonariusza publicznego. Zaczynając warsztat, postaraj się to dobrze wyjaśnić. W razie jakichkolwiek pytań czy wątpliwości np. dotyczących aresztowania za terrorizm lub cięższe przestępstwa, takie jak morderstwo bądź porwanie, zatrzymaj się przy nich przez dłuższą chwilę i wyjaśnij stanowisko Amnesty International.

Jeśli prowadziłeś/prowadziłaś już *Warsztat 2: Czym są tortury?* możesz pominąć Krok 1: Wprowadzenie.

POSZCZEGÓLNE KROKI

1. WPROWADZENIE

- Zaczynaj od wyświetlenia filmu “Tortury: Nasze dziedzictwo, nasza przyszłość” (zobacz źródła poniżej), a następnie przejdź do dyskusji na temat tortur.
- Razem z osobami uczestniczącymi sprawdźcie ich wiedzę na temat tortur. Możesz posłużyć się poniższymi pytaniami:
 1. **Co wiesz na temat tortur?**
 2. **Czy znasz kogoś, kto doświadczył tortur, a jeśli tak, to jakie to wywołuje u Ciebie emocje?**
 3. **Jakie emocje odczuwasz względem torturowanych osób, których nie znasz?**
- W zależności od wielkości grupy i ilości czasu, możecie podzielić się odpowiedziami osób uczestniczących w różny sposób: omówić je na forum lub w grupach. Możesz również poprosić osoby uczestniczące o zastanowienie się nad odpowiedziami w ciszy, a następnie o spisanie ich na kolorowych karteczkach, które następnie przykleicie na ścianie.

2. TWORZENIE POSTACI

- W zależności od wielkości grupy i ilości czasu, to zadanie może być wykonane na forum lub w małych grupach.
- Na tablicy lub dużym arkuszu papieru narysuj sylwetkę człowieka (tylko przy użyciu kresek)
- Poproś uczestników i uczestniczki o nadanie postaci imienia, płci, stworzenie rodziny, określenie miasta, w którym żyje oraz narodowości. Grupa musi użyć wyobraźni do stworzenia postaci i ożywienia ich, więc prawdopodobnie będą chcieli dodać inne szczegóły, takie jak ulubione danie, sport, film itp.
- Poproś osoby uczestniczące, aby wyobraziły sobie życie tych ludzi. Poproś, by odpowiedziały na następujące pytania:
 1. **Kto należy do ich rodziny? Jakie są ich relacje?**
 2. **Czy lubią swoją pracę?**
 3. **Co lubią robić w swoim mieście i kraju?**
 4. **Jakie mają plany na przyszłość?**
- Kiedy odpowiedzą na pytania, poproś o spisanie odpowiedzi na samoprzylepnych karteczkach, najlepiej w jaskrawych kolorach, a następnie przyklej je wokół rysunku.
- Poproś osoby uczestniczące, aby zastanowiły się nad związkiem postaci ze społeczeństwem, w którym żyją:
 1. **Co myślą o swoim rządzie?**
 2. **Co myślą na temat policji i służb bezpieczeństwa?**
 3. **W jaki sposób, ich zdaniem, policja powinna przeciwdziałać przestępczości i zapewniać społeczeństwu bezpieczeństwo?**
 4. **Co myślą o przyszłości ich kraju?**
- Poproś o spisanie odpowiedzi na karteczkach i przyklejenie ich wokół rysunku.

3. ODGRYWANIE RÓL

- Poproś uczestników i uczestniczki o dobranie się w pary.
- Rozdaj materiały z Karty pracy 1, po jednym przypadku na parę.
- Wyjaśnij, że jedna z osób wcieli się w rolę krewnego/krewnej, opisującego/opisującej zdarzenie. Druga osoba wcieli się w rolę osoby przeprowadzającej wywiad.
- Osoba przeprowadzająca wywiad chce w delikatny sposób zadać pytania, które pomogą dowiedzieć się, co pytana osoba odczuwa w związku z zaistniałą sytuacją. Osoba odgrywająca rolę krewnego/krewnej potrzebuje chwili na zastanowienie się i wyobrażenie sobie jak naprawdę by się czuła, gdyby coś takiego przytrafiło się komuś w jej rodzinie.
- Daj parom dziesięć minut czasu na przygotowanie i poćwiczenie. W zależności od ilości czasu, zaprezentujcie tylko niektóre bądź wszystkie scenki.
- Poproś o zastanowienie się nad poniższymi pytaniami:
 1. **Jak się czułeś/czułaś podczas odgrywania roli?**
 2. **Jak emocje związane ze stosowaniem tortur wpłynęły na rolę, którą odgrywałeś?**

4. PO DOŚWIADCZENIU

- Poproś grupę o wybranie jednej z pięciu odegranych scenek do omówienia podczas tego zadania. Upewnij się, że wszyscy wiedzą co wydarzyło się w tej sprawie.
- Poproś wszystkich, aby wyobrazili sobie, że zdarzenia opisane w tym przypadku przytrafiły się waszej wymyślonej postaci.
- Poproś o sprawdzenie karteczek, które przykleili do rysunku na początku i zastanowienie się, czy chcą coś zmienić po doświadczeniu tortur przez postać, którą stworzyli. Możesz zadać następujące pytania:
 1. **Czy wasza postać czuje się/ myśli/ zachowuje się teraz inaczej? Jak?**
- Jeśli początkowy rysunek powinien być zmieniony, osoby uczestniczące powinny przykleić nowe karteczki w innym (najlepiej bardziej neutralnym) kolorze na górze rysunku, wyjaśniając na nich, dlaczego ta sfera życia została dotknięta. Możesz zadać następujące pytania:
 1. **W jaki sposób zdarzenie wpłynęło na życie postaci?**
 2. **Które aspekty życia mogły się zmienić i w jaki sposób?**
 3. **Które mogły pozostać niezmienione?**

5. DYSKUSJA NA FORUM

- Wyświetl film o ludziach, którzy doświadczyli tortur: Claudia Medina, Angel Colon, Moses Akatugba, czy Raif Badawi (zobacz źródła poniżej). Porozmawiajcie o tym, w jaki sposób opisują oni swoje przeżycia.
- Zastanówcie się nad poniższymi pytaniami:
 1. **Jaka jest pierwsza myśl, która przychodzi Ci do głowy, gdy myślisz o torturach?**
 2. **Czy warsztat zmienił Twoje postrzeganie tortur, a jeśli tak, to w jaki sposób?**
 3. **Czy po udziale w warsztacie, zareagujesz w inny sposób, gdy następnym razem usłyszysz lub przeczytasz w mediach o torturach i jeśli tak, to dlaczego?**

6. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Jeśli osoby uczestniczące wyrażą chęć zaangażowania się w działalność twórczą w celu podnoszenia świadomości na temat tortur, użyjcie stworzonych postaci jako podstawy opowiadania, wiersza lub projektu artystycznego.

INNE ŹRÓDŁA

- Film Amnesty International "Tortury: nasze dziedzictwo, nasza przyszłość": <https://www.youtube.com/watch?v=u1OrYp7C4Ew>
- Film kampanii Stop Torturom, Claudia Medina <https://www.youtube.com/watch?v=Leian4Rno9w>
- Film kampanii Stop Torturom, Angel Colon: https://www.youtube.com/watch?v=Tba_jP9YI_c
- Film kampanii Stop Torturom, Moses Akatugba (from Write for Rights 2014) <https://www.youtube.com/watch?v=ClmuTpgeE2I>
- Film kampanii Stop Torturom, Raif Badawi (from Write for Rights 2014): <https://www.youtube.com/watch?v=RAFv7T7eZn4>

KARTA PRACY 1: STUDIUM PRZYPADKU OCZAMI KREWNYCH WARSZTAT 3

Alfreda Disbarro to MOJA MATKA, samotna matka z Quezón City, na Filipinach.

Była w kafejce internetowej niedaleko domu, kiedy policja ją zatrzymała i oskarżyła o handel narkotykami. Wyparła się tego i dobrowolnie opróżniła kieszenie, był w nich tylko telefon komórkowy i pięć peso.

Policjanci wycelowali w nią pistolet, uderzyli ją w klatkę piersiową, skuli w kajdanki i zabrali na posterunek policji. Mama powiedziała, że w celu wymuszenia przyznania się do winy, starszy oficer przykuł ją do ściany, uderzał wielokrotnie w brzuch i twarz, bił kijem golfowym, wetknął jej palce do oczu, policzkował, włożył szmatę do ust i uderzał jej głową o ścianę. Przez kolejne kilka dni moja mama była tak obolała po pobiciach, że nie mogła jeść, miała trudności z oddychaniem i ciągle wymiotowała. Aktualnie przebywa w miejskim areszcie i czeka na rozprawę, jest oskarżona o nielegalne posiadania i sprzedaż narkotyków.

Mimo iż została zbadana przez lekarza więziennego, nikt nie poniósł odpowiedzialności za tortury, których doświadczyła.

Źródło: Above the Law: Police Torture in the Philippines, Chapter 3.3, Amnesty International, grudzień 2014

Dilorom Abdukadirova to MOJA MATKA. Pochodzi z Uzbekistanu. Jest gorliwą muzułmanką z Andżanu, miasta położonego w południowo-wschodnim Uzbekistanie. Do dnia 13 maja 2005r. pracowała jako rolniczka, hodując i sprzedając warzywa, opiekowała się mną i moimi trzema braćmi.

Tego dnia udała się na plac Babur w centrum miasta, by wziąć udział w proteście przeciwko stanowi gospodarki w kraju. Słyszała, że będzie tam prezydent, jednak nigdy tam nie dotarł. Demonstranci żądali sprawiedliwości i walki z biedą. Nagle siły bezpieczeństwa zaczęły strzelać do protestujących, zabijając setki ludzi, w tym kobiety i dzieci.

Moja mama uciekła wraz z tłumem ogarniętym paniką. Ona i około 500 innych demonstrantów pokonali pieszo jakieś 25 kilometrów. Zdezorientowana i przestraszona, przekroczyła granicę Kirgistanu, nawet o tym nie wiedząc. Z Kirgistanu wysłano ją do obozu dla uchodźców w Rumuni. Australia przyznała jej status uchodźcy i udzieliła zezwolenia na stały pobyt w 2006 r.

Jednak moja mama rozpaczliwie chciała być z nami, chciała wrócić do domu. Władze Andżanu zapewniły, że nic jej nie grozi dlatego w styczniu 2010r. wylądowała w Taszkencie. Jednak po dotarciu na lotnisku została zatrzymana na cztery dni i przesłuchiwana. Wróciła do nas na krótko ale została ponownie aresztowana. Nie pozwolono jej kontaktować się z adwokatem i rodziną przez dwa tygodnie..

W kwietniu 2010r. moja mama została skazana na dziesięć lat więzienia. Przepięstwo, które rzekomo popełniła to “próba obalenia porządku konstytucyjnego” i nielegalny wyjazd z Uzbekistanu. W sądzie wyglądała na wycieńczoną, miała posiniaczoną twarz. Sądzymy, że była torturowana. Po tajnej rozprawie w Zakładzie Karnym dla Kobiet w Taszkencie, wydłużono jej wyrok o kolejne osiem lat, za rzekome “celowe łamanie więziennych zasad” .

Źródło: Secret and Lies: Forced confessions under torture in Uzbekistan, pag. 21, Amnesty International, kwiecień 2015

Claudia Medina to MOJA MATKA, pochodzi z Meksyku.

7 sierpnia 2012r. o godzinie 3 nad ranem żołnierze marynarki wodnej wdarli się do naszego domu, w którym mieszkam z rodzicami i dwoma braćmi. Związano mojej mamie ręce, zakryto oczy, wrzucono ją do ciężarówki i zabrano do lokalnej bazy marynarki w Veracruz City. Została oskarżona o członkostwo w brutalnej i wpływowej grupie przestępczej, czemu kategorycznie zaprzeczyła.

Później mam opowiedziała nam jak oprawcy poddali ją wstrząsom elektrycznym i owijali ją w folię, żeby nie było widać śladów w miejscach, w których ją bili i kopali. Wykorzystali ją seksualnie. Następnie przywiązano ją do krzesła i zostawiono na zewnątrz w palącym popołudniowym słońcu. Następnego dnia zmusili ją do podpisania zeznania, którego nie mogła nawet przeczytać. Pokazano ją w mediach jako niebezpieczną kryminalistkę.

Źródło: Out of control: Torture and other ill-treatment in Mexico, Amnesty International, wrzesień 2014

Ali Aarrass to MÓJ OJCIEC, urodził się w 1962r. w hiszpańskiej enklawie Melilla w północnej części Maroko, ale w wieku piętnastu lat przeniósł się do Belgii. Ma podwójne obywatelstwo, belgijskie i marokańskie. W 2005r. wraz z moją matką wrócił to Melilli, żeby mieszkać bliżej starzejącego się ojca. Zarabiał na życie prowadząc kawiarnię.

W 2006r. hiszpańskie władze podejrzewały mojego ojca o terroryzm, jednak nie znaleziono żadnych dowodów przeciwko niemu. Uwięziono go w 2008r. po tym, jak władze Maroka zażądały jego ekstradycji, w związku z nowymi oskarżeniami o terroryzm. Trzymano go w izolacji przez dwa lata i osiem miesięcy. Mój ojciec protestował przechodząc strajk głodowy trzy razy ale musiał się przestać z powodu pogorszenia się jego stanu zdrowia.

W grudniu 2010r. mój ojciec został poddany ekstradycji do Maroka. Twierdzi, że marokańscy oficerowie wywiadu torturowali go w tajnym więzieniu przez dwanaście dni. Kiedy w końcu dotarł do osławionego więzienia Salé II niedaleko stolicy, Rabatu, inni więźniowie byli zszokowani jego urazami i śladami jakie zostały mu na ciele w wyniku tortur. Mój ojciec został skazany za nielegalne użycie broni i udział w grupie zamierzającej popełnić ataki terrorystyczne w listopadzie 2011r. Jego skazanie oparto wyłącznie na oświadczeniach złożonych przez niego w wyniku stosowanych tortur.

Obecnie odsiadyuje 12-letni wyrok. Jak twierdzi mój ojciec, od początku odbywania swojej kary był zmuszony do rozbierania się do naga w swojej celi i nie dawano mu spać w nocy. Na znak protestu przeszedł ponownie strajk głodowy w lipcu i sierpniu 2013r.

Źródło: Torture in 2014: Thirty years of broken promises, Amnesty International, maj 2014

Moses Akatugba to MÓJ BRAT. Był uczniem w południowej Nigerii. Pełen nadziei na przyszłość, odczuwał ulgę po zakończeniu egzaminów końcowych i z niecierpliwością czekał na wyniki. Jego marzeniem było, by spełnić ostatnie życzenie zmarłego ojca i pójść na studia medyczne.

27 listopada 2005r. pożegnał się z nami i poszedł odwiedzić naszą ciocię. Gdy nie wrócił do domu o czasie, mama zaczęła się martwić. Wdowa, samotnie utrzymująca piątkę dzieci, sprzedając jedzenie na lokalnym bazarku w Effurun, tętniącym życiem mieście w stanie Delta.

Po jakimś czasie naszą matkę odwiedził jeden z ulicznych sprzedawców, mówiąc, że widział jak grupa żołnierzy aresztowała Mosesa. Już nigdy nie wrócił do domu. I od tego momentu jego historia była tragiczna. Później opowiedział nam o tym, jak żołnierze go postrzelili w rękę, bili po głowie i plecach, zabrali do wojskowych baraków na przesłuchanie.

Tam pokazano mu zwłoki i kazano je zidentyfikować a kiedy powiedział, że nie zna zmarłego mężczyzny, znów go pobito. Przewieziono go na posterunek policyjny, gdzie, jak twierdzi, został kilkakrotnie pobity maczetami i pałkami. Związano go i powieszono na sufitowym wiatraku, głową w dół. Oprócz tego, wyrwali mu szczypcami paznokcie u rąk i stóp.

Policja oskarżyła Mosesa o rozbój i kradzież trzech telefonów, pieniędzy i voucherów. Kategorycznie nie przyznaje się do winy. Funkcjonariusze zmusili go do podpisania dwóch spreparowanych „oświadczeń o przyznaniu się do winy”, które podczas procesu zostały użyte jako dowód.

Nasza mama dostała pozwolenie na widzenie z nim w celi następnego dnia, powiedziała, że miał okropne rany i blizny. Nie otrzymał żadnej pomocy medycznej. Jego obrażenia były bardzo poważne, więc mama zapłaciła lekarzowi, żeby przychodził do Mosesa na wizytę co trzy dni przez następnym pięć tygodni.

Źródło: 'Welcome to the hell fire': Torture and other ill-treatment in Nigeria, pag. 29, Amnesty International, wrzesień

ZAPOBIEGANIE TORTUROM: CO MOŻEMY ZROBIĆ?

WARSZTAT 4

WPROWADZENIE

Podczas warsztatu uczestnicy i uczestniczki zapoznają się z głównym przesłaniem kampanii Stop Torturom: państwa, które wprowadzają mechanizmy prewencyjne mogą pomóc w zatrzymaniu tortur. Głównym zadaniem osób uczestniczących będzie udział w scenkach dramatycznych symulujących sytuacje, które mogłyby prowadzić do aktów tortur oraz badanie, jak takim aktom zapobiegać.

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- By sprowokować do myślenia i dyskusji na temat praw osób zatrzymanych podczas policyjnych przesłuchań oraz kolejnych etapów detencji.
- By rozważyć skuteczność środków zabezpieczających przed stosowaniem tortur podczas pobytu w miejscu detencji.
- By omówić wolności od tortur jako prawo uniwersalne i absolutne.

Czas trwania: 60-120 minut

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

Omawiany warsztat wykorzystuje techniki dramatyczne. Przed rozpoczęciem warsztatu pomocne mogą być aktywności przełamujące lody. Pozwolą one osobom uczestniczącym rozluźnić się i poczuć komfortowo w wyznaczonej przestrzeni, gdzie będą się poruszać, pracować ciałem i odgrywać różne role.

Podkreśl, że nieważny jest rodzaj przestępstwa za jakie „aresztowana” została osoba. Zaczynając warsztat, postaraj się to dobrze wyjaśnić. W razie jakichkolwiek pytań czy wątpliwości np. dotyczących aresztowania za terroryzm lub cięższe przestępstwa takie jak morderstwo, bądź porwanie, zatrzymaj się przy nich przez dłuższą chwilę i wyjaśnij stanowisko Amnesty International.

Drama może wymagać wcześniejszego przygotowania się. Miej przy sobie przepaskę na oczy i inne rekwizyty, które mogłyby być użyte przy stosowaniu tortur. Zaimprovizuj pokój przesłuchań z przygotowanym krzesłem i stołem. Możesz też pozwolić osobom uczestniczącym wykorzystać wybrany przez nie dowolny obszar pomieszczenia.

Poniżej znajdziesz listę możliwych mechanizmów zabezpieczeń przed stosowaniem tortur - włącznie z tymi, o które postuluje Amnesty International. Ważne jest, by pozwolić uczestnikom i uczestniczkom na przedstawienie swoich własnych pomysłów i stworzenie swojej listy.

Kluczowe zabezpieczenia postulowane przez Amnesty International w ramach kampanii STOP TORTUROM:

- Możliwość kontaktu ze światem zewnętrznym, a szczególnie z prawnikiem, rodziną i lekarzem.
- Zapewnienie odpowiednich mechanizmów, które umożliwiłyby osobom składanie skarg w przedmiocie stosowania tortur.
- Zapewnienie osobom, które doświadczyły tortur dostępu do niezależnych lekarzy w celu zbadania stanu zdrowia, szczególnie w przypadku, kiedy osoby te twierdzą, że były torturowane.
- Niewykorzystywanie przez sądy zeznań złożonych w wyniku poddania torturom.

Pozostałe ważne zabezpieczenia (lista nie jest wyczerpująca):

- Informowanie osób zatrzymanych o ich prawach: osoby zatrzymane muszą wiedzieć, dlaczego zostały aresztowane.
- Korzystanie tylko z oficjalnych ośrodków detencji (unikanie przetrzymywania w odosobnieniu).
- Humanitarne warunki przetrzymywania: zapewnienie pożywienia, zakaz nieuzasadnionego użycia siły fizycznej.
- Obecność prawnika podczas przesłuchania.
- Zakres przesłuchania: powinny istnieć przejrzyste zasady dotyczące sposobu oraz technik przeprowadzania przesłuchań:
 - Szczególne warunki przesłuchania dotyczące zatrzymanych grup takich jak: osoby młodociane, czy też zatrzymani z problemami zdrowotnymi, włącznie z problemami związanymi ze zdrowiem psychicznym.
 - Kobiety: podczas przesłuchania zatrzymanych kobiet powinna być obecna przynajmniej jedna funkcjonariuszka. Kontrolę osobistą powinny przeprowadzać tylko osoby płci żeńskiej.
 - Przechowywanie protokołów aresztowania i przesłuchania.

POSZCZEGÓLNE KROKI

1. ZASADY GRY

- Przed rozpoczęciem scenek dramowych znajdź chętną osobę, który zgodzi się grać „podejrzanego/podejrzaną”.
- Przekaż ochotnikowi/ochotniczce instrukcje w taki sposób, by pozostałe osoby was widziały, ale nie słyszały, co mówicie. Osoba, która się zgłosiła będzie odgrywała rolę „podejrzanego/podejrzanej” i będzie postrzegana przez policję jako przestępca/przestępczyni. Możesz powiedzieć tej osobie, że jest niewinna lub poinstruować, żeby nie ujawniała żadnych nazwisk. Ważne jest, by pozostałe osoby widziały, że przekazujesz jakieś ukryte wskazówki.
- Wytłumacz następujące zasady:

Podczas scenek dramowych nie można używać prawdziwej siły fizycznej, nawet jeśli osoby uczestniczące będą musiały ją symulować.

Żeby drama przyniosła oczekiwany rezultat, osoby uczestniczące muszą poważnie potraktować swoje role oraz wyobrazić sobie siebie w opisanej sytuacji.

Kiedy osoba prowadząca krzyknie „STOP”, osoby uczestniczące powinny zatrzymać się i pozostać w tej pozycji.

Jeśli ktoś z uczestników/uczestniczek czuje się niekomfortowo, może podnieść rękę i powiedzieć: „Przerwa”. Jest to znak dla pozostałych, że mogą wyjść ze swoich ról.

- Zapisz zasady na flipcharcie, by były one widoczne dla wszystkich przez cały czas. Kiedy wszyscy potwierdzą, że rozumieją zasady, rozpocznij ćwiczenie.

2. PRZESŁUCHANIE

- Wręcz przynajmniej jednej osobie opaskę na oczy (kawałek materiału) lub podobny rekwizyt. Poinformuj ją, że jest policjantem/policjantką; pochwal go/ją za ciężką pracę i obronę kraju przed przestępcami/przestępczyniami.
- Wskaż osobę, którego wcześniej zgłosiła się do zadania i poinformuj wszystkich, że jest on/ona „przestępcą”/”przestępczynią”. Wyjaśnij, że osoba ta złamała prawo, zna inne osoby ze świata przestępczego i jest zagrożeniem dla społeczeństwa. Policja przez długi czas chciała go/ją zatrzymać i ma do niego/niej kilka pytań.
- Poproś policjanta/policjantkę by aresztował/aresztowała tę osobę i zaprowadziła do pokoju przesłuchań (przestrzeni, którą wcześniej przygotowałeś/przygotowałaś; pokój przesłuchań mogą zaadaptować również same osoby uczestniczące w głównym pomieszczeniu).
- Powiedz policjantowi/policjantce, by wykorzystał/wykorzystała tę okazję, by dowiedzieć się o innych przestępcach i przestępczyniach w okolicy, i że może swobodnie wybrać, jak wydobyć tę informację. Podkreśl, że musi zdobyć tę informację za wszelką cenę, jednak przestrzegając przy tym autentycznych zasad podanych wyżej).
- Pozwól mu/jej zatrzymać przestępcę/przestępczynię i daj im pięć minut, by zobaczyć, jak się zachowają. Następnie powiedz, żeby stanęli w miejscu.

3. ANALIZA SCENKI

- Poproś pozostałe osoby, by przeanalizowały odgrywaną scenkę i zastanowiły się nad tym, jak przebiegało przesłuchanie. Poproś, by opisały szczegółowe elementy odgrywanej scenki, odpowiadając na pytania tj:
 1. **Gdzie toczy się odgrywane zdarzenie?**
 2. **Która jest godzina?**
 3. **Co myślą o przestępcy/przestępczyni?**
 4. **Co myślą o policjancie/policjantce?**
 5. **Jak bardzo przejmują się tym, co mogłoby się stać?**
 6. **Jakie prawa człowieka mogą być zagrożone?**
- Pozwól osobom odgrywającym rolę rozluźnić się i zapytaj, jakie są ich odczucia względem odgrywanej sytuacji i ich roli.
- Możesz poinformować ich o Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur (zob. inne źródła). Zapisy tej konwencji określają, w jaki sposób państwa powinny chronić zatrzymanych przed torturami.
- Następnie rozpocznij dyskusję o tym, jak można by zmienić odgrywaną scenkę lub jej okoliczności, by upewnić się, że chronione są prawa człowieka. Propozycje mogą obejmować nawet zmianę zachowania, czy zwiększenie lub zmniejszenie liczby postaci lub rekwizytów. Osoby uczestniczące mogą dyskutować również w mniejszych grupach. Ważne jest, by sugestie były realistyczne.

4. ZMIANA SCENKI

- Poproś osoby uczestniczące, by jeszcze raz odegrały scenkę przesłuchania, zgodnie z sugestiami pozostałych, w taki sposób, by nie łamać żadnych praw człowieka. Jeśli osoby dyskutowały w grupach, możesz poprosić każdą z grup, żeby reżyserowała dramę zgodnie ze swoimi sugestiami.

- Jeśli inne osoby chcą przedstawić własne pomysły, mogą klepnąć osobę odgrywającą rolę w ramię i zająć jej miejsce.
- Powtórz scenkę tyle razy, ile to konieczne. Za każdym razem, kiedy chcesz przerwać scenkę, możesz krzyknąć „STOP”. Za każdym razem omów zmiany z uczestnikami/uczestniczkami. Przedyskutujcie, czy wszyscy uważacie, że podane sugestie są realistyczne, czy może mają jakieś inne pomysły.

5. DYSKUSJA NA FORUM

- Porozmawiaj z osobami uczestniczącymi o tym, jak czuli się podczas odgrywania scenek. Możesz na przykład zapytać:
 1. **Czy to, co się działo w scenie wydawało się niewłaściwe?**
 2. **Co czułeś/czułaś będąc „policjantem/policjantką”?**
 3. **Co czułeś/czułaś będąc „przestępcą/przestępczynią”?**
 4. **Jak zmieniały się te odczucia po wprowadzeniu zmian w scenariuszu?**
 5. **W jakim stopniu ćwiczenia te wpłynęły na Twoje postrzeganie stosowania tortur i na to, jak im zapobiegać?**
- Przedstaw pojęcie zabezpieczeń przed torturami. Porozmawiajcie o rozwiązaniach zaproponowanych w dramie, i to, w jaki sposób mogłyby być one wprowadzone w rzeczywistości.
- Wyjaśnij, że „zabezpieczenia” to przede wszystkim bardzo praktyczne kroki, jakie mogą być podjęte przez władze w celu zapobiegania torturom i ochrony osób szczególnie na nie narażonych. Zabezpieczenia te często muszą zostać najpierw ustanowione w prawie (tj. kodeksy postępowania, oficjalne strategie itd.), ale następnie muszą być stosowane w praktyce przez sędziów, funkcjonariuszy policji, strażników więziennych itd.
- Porozmawiajcie o tym, dlaczego niektóre z sugerowanych działań można uznać za zabezpieczenia lub w jaki sposób związane są one z innymi zabezpieczeniami, które powinny zostać wprowadzone.
- Przedstaw postulaty Amnesty International w ramach kampanii STOP TORTUROM.
- Jeśli masz więcej czasu, uczestnicy/uczestniczki mogą odegrać inne warianty scenek np. na sali sądowej.

6. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Zapytaj osoby uczestniczące, czy znają jakieś zabezpieczenia przed torturami stosowane w ich kraju. Mogą również zrobić research, by dowiedzieć się więcej o istniejących regulacjach.
- Wyjaśnij, że w większości państw można podjąć kroki w celu wzmocnienia przepisów oraz mechanizmów chroniących ludzi przed torturami. Kampania Amnesty International STOP TORTUROM może wskazać konkretne działania podejmowane na całym świecie, które mogą doprowadzić do pozytywnych zmian.
- Osoby uczestniczące mogą zacząć od sprawdzenia, czy ich państwo podpisało i ratyfikowało Konwencje ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz Protokół fakultatywny do Konwencji.
- Mogą również zwrócić się do innych organizacji w swoim kraju zajmujących się zapobieganiem tortur, by lepiej zrozumieć kroki, jakie ich rządy mogą podjąć w celu rozwiązania tego problemu na szczeblu centralnym.

- Mogą napisać do przedstawicieli i przedstawicielek swoich rządów lub parlamentów, by wyrazić swoje obawy.

INNE ŹRÓDŁA

- Więcej informacji o środkach ochrony przed torturami można znaleźć w materiale informacyjnym Amnesty International, *Tortury w 2014 roku: 30 lat złamanych obietnic*: <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT40/004/2014/en/>
- Powszechna deklaracja praw człowieka: <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- Konwencja ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CAT.aspx>
- O dramie i teatrze jako narzędziu zmian: Obszerne wprowadzenie do wykorzystania dramy jako narzędzia zmian można znaleźć tutaj: http://en.wikipedia.org/wiki/Theatre_of_the_Oppressed

TORTUROWAĆ CZY NIE TORTUROWAĆ: CZY TO JEST PYTANIE?

WARSZTAT 5 WPROWADZENIE?

Wśród napiętej debaty o tym co jest torturą i czy tortury mogą być czasami uzasadnione, brakuje kluczowego punktu: w każdym przypadku stosowanie tortur jest zakazane i zawsze moralnie złe. Poprzez debatę o hipotetycznych sytuacjach i dylematach niniejszy warsztat ma na celu zbadanie i zakwestionowanie powszechnego przekonania, że w niektórych przypadkach stosowanie tortur jest usprawiedliwione.

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- By dać osobom uczestniczącym szansę na poznanie swoich etycznych granic.
- By poddać pod wątpliwość przekonania o usprawiedliwianiu stosowania tortur.
- By zakwestionować pogląd, że stosowanie tortur w pewnych przypadkach może być dopuszczalne.
- By upewnić się, że osoby uczestniczące wiedzą, że stosowanie tortur i złe traktowanie jest prawnie zakazane.

Czas trwania: 60-90 minut

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

W tym warsztacie powinny uczestniczyć osoby w wieku powyżej 14 lat.

Ćwiczenie pomaga uczestnikom i uczestniczkom poznać i przetestować argumenty za i przeciw.

Mniej doświadczone osoby mogą wykorzystać stwierdzenia z Karty 1: Notatki sceptyka/sceptyczki. Jeżeli większość uczestników/uczestniczek uczestniczyła już w warsztacie na temat tortur, pozwól im samym wybrać jakiego użyć argumentu.

Możesz użyć cytatów przesłuchujących funkcjonariuszy wojskowych jako uzasadnienia poglądu, że stosowanie tortur jest niewłaściwe.

POSZCZEGÓLNE KROKI

1. DEFINICJA TORTUR

- Zapytaj osoby uczestniczące: co uznalibyśmy za tortury, jeśli byłyby one stosowane wobec nas, naszych matek lub ojców?
- Zaprezentuj Konwencje OZN w sprawie zakazu stosowania tortur oraz zawartą w niej definicję tortur.
- Rozdaj uczestnikom/uczestniczkom materiał z definicją tortur (Karta pracy 2).
- Należy zauważyć, że Konwencja ma moc prawną we wszystkich państwach, zakazuje stosowania tortur oraz innego niewłaściwego traktowania we wszystkich przypadkach, bez względu na okoliczności; w Konwencji zauważa się również, że państwa mają obowiązek przeprowadzania śledztwa, osądzenia oraz zapewnienie zadośćuczynienia osobie pokrzywdzonej bez względu na rodzaj stanowiska służbowego sprawcy.
- Zwróć uwagę na to, że Konwencja nie zawiera sprecyzowanej listy zakazanych technik, ponieważ sporządzenie jej byłoby praktycznie niemożliwe. Konwencja definiuje natomiast elementy praktyk, które ją naruszają.

Pracownicy i pracowniczki oraz młodzieżowi aktywiści i aktywistki Amnesty International zapisują swoje pomysły na realizację kampanii STOP TORTUROM, Oslo, grudzień 2014, ©Amnesty International IHREC/Michel Banz

2. DEBATA O TORTURACH

- Wyjaśnij osobom uczestniczącym na czym polega technika „advokat diabła”, której użyjecie w debacie o torturach. Technika ta polega na odgrywaniu ról, gdzie jedna osoba będzie broniła stanowiska, zgodnie z którym tortury nie mogą być usprawiedliwione w żadnym przypadku, a druga osoba będzie wymyślała kontrargumenty.
- Poproś osoby uczestniczące, by dobrały się w pary.

- Wyjaśnij, że jedna osoba będzie odgrywała rolę Reprezentanta/ki Amnesty International, a druga będzie grała „Sceptyka/Sceptyczkę”. Rolą Sceptyka/Sceptyczki jest kwestionowanie słuszności danej zasady praw człowieka (np. że tortury nigdy nie mogą być usprawiedliwione). Natomiast rolą Reprezentanta/ki AI jest obrona i wyjaśnienie debatowanej zasady.
- Wyjaśnij, że dyskusja będzie trwała pięć minut, po czym powiesz „Stop” i osoby zamienią się rolami.
- Jeśli osoby uczestniczące mają małe doświadczenie w dyskusowaniu na temat tortur, rozdaj im notatki Sceptyka/Sceptyczki zawierające różne stwierdzenia, by rozpocząć argumentację. Muszą szybko przeczytać podane stwierdzenie/a bez pokazywania ich swoim partnerom/partnerkom.
- Powiedz „Start!”, gdy wszyscy będą gotowi. Pary powinny rozpocząć dyskusję. Poproś Sceptyków/Sceptyczki, by rozpoczęli/ły dyskusję krytycznym stwierdzeniem (na przykład tym, które otrzymali/ły).
- Po 5 minutach, powiedz „Stop! Zmieńcie się!”. Osoby uczestniczące powinny natychmiast przerwać dyskusję (nawet w środku zdania) i zamienić się rolami, podejmując argumenty swojego partnera/swojej partnerki i kontynuować dyskusję. Osoba, która grała reprezentanta/tkę Amnesty International zmienia się w Sceptyka/czkę, wznowiając argument, na którym przerwano, i vice versa.
- Po pięciu minutach powiedz znowu „Stop!”
- Poproś osoby uczestniczące, by stanęły w kółku. Zapytaj, jak się czuły, wykonując to zadanie i jak ono przebiegło.

W zależności od wielkości grupy, możesz utworzyć mniejsze grupki, w których osoby uczestniczące będą dzielić się swoimi przemyśleniami na temat użytych argumentów.

- 1. Jak się czułeś/czułaś w roli Sceptyka/Sceptyczki?**
- 2. Jak się czułeś/czułaś w roli Reprezentanta/tki Amnesty International?**
- 3. Czy potrafisz wskazać do jakich wartości odwoływała się argumentacja Sceptyka/Sceptyczki, a do jakich argumentacja Reprezentanta/tki Amnesty International?**
- 4. Jakie argumenty działały? Jakie były nieskuteczne?**
- 5. Które argumenty były trudne do podważenia i dlaczego?**
- 6. Czy pojawiły się jakieś pułapki, z których dyskutujące osoby zdały sobie sprawę (np. reprezentant/ka Amnesty International zaczął/zaczęła bronić terrorystów/tki)?**

- Poproś osoby uczestniczące, by podzieliły się na forum swoimi przemyśleniami omawianymi w małych grupach.

3. PODSUMOWANIE

- Podsumuj ćwiczenie, podkreślając następujące cztery punkty:
 - Istnieją rzeczy, których nie powinniśmy robić nawet, jeśli mogą komuś pomóc. Na przykład, jeśli mógłbyś uratować 11 ludzi przez zabicie dziesięciu, czy powinieneś to zrobić?

- Nie jest możliwe określenie z góry, czy dzięki torturom (lub zabijaniu) można uratować życie konkretnych osób.
 - Co więcej, niektórzy funkcjonariusze wojskowi, którzy zajmują się przesłuchiwaniami zawodowo, twierdzą, że tortury - oprócz bycia czynem niemoralnym i nielegalnym - są także nieskuteczne i mogą mieć skutek wprost przeciwny do zamierzonego w zdobywaniu wiarygodnych informacji, dlatego w celu uzyskania takich informacji, zastosowanie tortur byłoby dla nich ostatecznością. Twierdzą, że standardowe (również moralne i etyczne) techniki przesłuchań są najskuteczniejsze w uzyskiwaniu informacji.
 - Amnesty International nie zajmuje stanowiska w sprawie skuteczności tortur. Nawet jeśli okazałyby się skuteczne, byłibyśmy przeciwko nim przez wzgląd na zasady praw człowieka.
- Rozdaj uczestnikom cytaty z wypowiedzi prawdziwych funkcjonariuszy wojskowych potępiających stosowanie tortur. Dowodzą one, że tak naprawdę nie powinno być debaty o torturach. Tortury są złe i niedopuszczalne w każdym przypadku.
 - Zapytaj osoby uczestniczące, czy mają jeszcze jakieś uwagi i pytania.

4. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Powiedz osobom uczestniczącym, że mogą podjąć działanie mające na celu zatrzymanie tortur: mogą rozmawiać o tym problemie z rodziną i przyjaciółmi; zorganizować warsztaty ze znajomymi; dzielić się cytatami i historiami z różnymi ludźmi; wziąć udział w konkretnych akcjach w ramach kampanii STOP TORTUROM prowadzonej przez Amnesty International.
- By dowiedzieć się o konkretnych działaniach odwiedź stronę internetową Amnesty International w Twoim kraju: <https://www.amnesty.org.pl/> lub stronę międzynarodowej kampanii STOP TORTUROM <https://www.amnesty.org/en/campaign-stop-torture/>

DODATKOWE POMYSŁY I MOŻLIWOŚCI

- Większą grupę osób można podzielić na grupki trzyosobowe zamiast dwuosobowych. Wtedy dwie osoby wykonują ćwiczenie opisane jak wyżej, a trzecia osoba przyjmuje rolę cichego Obserwatora/Obserwatorki. Zadaniem Obserwatora/Obserwatorki jest śledzenie argumentacji bez przerywania ze szczególnym zwróceniem uwagi na argumenty skuteczne, nieskuteczne i te mające odwrotny skutek, oraz na pojawiające się trudne pytania. Podczas następującej po ćwiczeniu dyskusji osoba prowadząca najpierw pyta Obserwatora/Obserwatorki o spostrzeżenia, a dopiero później zaprasza do dyskusji pozostałe osoby.
- Możesz poszukać autentycznych historii, by wykorzystać je jako uzupełnienie dyskusji. Mogą one służyć do przetestowania zasad i granic uzgodnionych przez grupę poprzez nadanie sprawie ludzkiego wymiaru (zobacz materiały i Karty pracy poniżej).
- Możesz również wykorzystać autentyczne statystyki, materiały filmowe oraz definicje tortur w celu przetestowania zasad i granic uzgodnionych przez grupę (zobacz materiały i Karty pracy poniżej).

INNE ŹRÓDŁA

- Powszechna deklaracja praw człowieka (w całości): <http://www.un.org/en/documents/udhr/>
- Strona internetowa międzynarodowej kampanii Amnesty International STOP TORTUROM: <http://www.amnesty.org/en/campaign-stop-torture>
- Postrzeganie tortur: globalna ankieta <http://www.amnesty.org/en/library/info/ACT40/005/2014/en>
- Film Amnesty International „Tortury: nasze dziedzictwo, nasza przyszłość”: <http://www.amnesty.org/en/stoptorture/actnow>
- Film kampanii STOP TORTUROM, Claudia Medina: <https://www.youtube.com/watch?v=Leian4Rno9w>

Uwaga: Warsztat został przygotowany na podstawie ćwiczeń opracowanych przez Amnesty International USA oraz Amnesty International Norwegia.

KARTA PRACY 1: NOTATKI SCEPTYKA/SCEPTYCZKI WARSZTAT 5

<p>Jeśli zagrożone jest życie niewinnych osób, władze powinny mieć możliwość użycia wszystkich dostępnych środków, by to życie uratować. Nieznaczne cierpienie terrorysty jest niewielką ceną za uratowanie życia niewinnych ludzi w potencjalnym ataku terrorystycznym.</p>	<p>Ogólnie jestem przeciwko torturom, ale zależy to też od tego, co dzięki nim chce się osiągnąć. Państwo ma obowiązek nas chronić, to też jest prawem człowieka, czyż nie? Byłoby szaleństwem nie wykorzystać okazji do zdobycia informacji o planach lub współnikach jakiegoś przestępcy, na przykład terrorysty, tylko dlatego, że zostałyby trochę brutalniej potraktowane.</p>
<p>Grupa zbrojna tzw. Państwo Islamskie twierdzi, że prawa człowieka i demokracja są sprzeczne z, jak oni to nazywają, „prawdziwą wiarą”. I każdego dnia łamią te prawa w okropny sposób, na przykład stosując tortury. Więc z pewnością zarówno oni, jak i ich sympatycy nie mogą domagać się ochrony pod tymi samymi prawami wtedy, kiedy jest im to na rękę.</p>	<p>Istnieje powód, dlaczego tortury były stosowane na przestrzeni historii mniej więcej na całym świecie. Nie możemy wygrać walki z najbardziej brutalnymi przestępcami - jakimi dzisiaj są fanatyczni terroryści - jeśli będziemy nadstawiać drugi policzek. Niestety czasami przemoc JEST jedynym rozwiązaniem, na przykład w celu zdobycia informacji, które uratują życie niewinnych ludzi.</p>

<p>Co byś zrobił, gdyby jakiś szaleniec porwał twoją córeczkę i nie chciał powiedzieć, gdzie ją przetrzymuje? Nie chciałbyś, by policja dowiedziała się prawdy tak szybko, jak to możliwe, nawet jeśli porywacz by trochę ucierpiał? Błagałbym policjantów na kolanach, żeby pozwolili mi to zrobić samemu.</p>	<p>Tortury są złe, ale musimy je zaakceptować jako część życia. Na przestrzeni historii, wszystkie państwa i społeczeństwa stosowały tortury, na przykład w celu zwalczania najbardziej poważnych przestępstw. Powinniśmy po prostu tortury prawnie uregulować, a nie udawać, że można je całkowicie znieść.</p>
<p>Amnesty International bardziej przejmuje się ochroną przestępców niż ich ofiar. Jeśli wiadomo jest, że ktoś popełnił przestępstwo, ale się do niego nie przyznaje, to czy powinniśmy puścić go wolno tylko dlatego, że brakuje formalnych dowodów? Głównym obowiązkiem państwa jest ochrona tych z nas, którzy szanują prawo i zasady społeczne, a nie ochrona osób, którzy przeciwko tym wartościom występują.</p>	<p>Oczywiście nie podobały mi się zdjęcia rozebranych do naga więźniów w Iraku maltretowanych przez amerykańskich żołnierzy. Lecz jak przypomina mi się 11 września, to nawet podoba mi się to, że tak twardo Amerykanie postępują z ekstremistami. Gdyby nie używali wszystkich dostępnych im środków, by ich zmiażdżyć, kto wie, ile byłoby ataków terrorystycznych, może nawet w naszym kraju.</p>

<p>W naszym kraju lubimy myśleć, że wystarczy powiedzieć przestępcy: „Z pewnością rozumiesz, że to co robisz jest złe? Bądź tak dobry i przeproś, byśmy mogli zapomnieć o całej sprawie”. Wszyscy ci przestępcy, którzy przyjeżdżają tutaj z innych krajów śmieją się z naszej miłej i uprzejmej policji oraz naszych wygodnych więzień. Jeśli nie zaczniemy ich ostro traktować, staniemy się rajem dla wszystkich ścierw tego świata.</p>	<p>Oczywiście, że jestem przeciwko torturom. Ale problemem jest to, że tak łagodnie traktujemy przestępców z zagranicy, podczas gdy tam skąd pochodzą są nagminnie bici przez tamtejszą policję. Gdybyśmy ich tylko porządnie przetrzepali i wystali do domu w łańcuchach, następnym razem znaleźliby sobie inny kraj do okradania. Trochę szkoda, że nie możemy tego zrobić.</p>
<p>Oczywiście tortury powinny być zabronione. Jednak myślę, że za bardzo rozszerzamy definicję tortur. Zmiękczenie terrorysty poprzez odizolowanie go lub nie pozwolenie mu by zasnął, może być czasami konieczne. Wszyscy krytykują Amerykanów na przykład za podtapianie (ang. waterboarding), metodę, która przecież nie powoduje trwałych szkód. Jednak nikt nie mówi o tym, a już na pewno nie Amnesty International, jak wiele istnień ludzkich uratowali tą metodą.</p>	<p>Tortury są złe. Jednak musimy zrozumieć, że seryjny morderca, np. terrorysta, nie jest racjonalną osobą, z którą możesz rozsądnie porozmawiać. Akcja i reakcja to jedyne co rozumieją; jeśli stosujesz skrajną przemoc, zostaniesz potraktowany w ten sam sposób. Umysłowo są trochę jak zwierzęta, więc niestety musimy ich traktować jak zwierzęta.</p>

KARTA PRACY 2: DEFINICJA TORTUR

WARSZTAT 5

DEFINICJA TORTUR WEDŁUG KONWENCJI W SPRAWIE ZAKAZU STOSOWANIA TORTUR

Artykuł 1

1. W rozumieniu niniejszej konwencji określenie „tortury” oznacza każde działanie, którym jakiegokolwiek osobie umyślnie zadaje się ostry ból lub cierpienie, fizyczne bądź psychiczne, w celu uzyskania od niej lub od osoby trzeciej informacji lub wyznania, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, gdy taki ból lub cierpienie powodowane są przez funkcjonariusza państwowego lub inną osobę występującą w charakterze urzędowym lub z ich polecenia albo za wyraźną lub milczącą zgodą. Określenie to nie obejmuje bólu lub cierpienia wynikających jedynie ze zgodnych z prawem sankcji, nieodłącznie związanych z tymi sankcjami lub wywołanych przez nie przypadkowo.

Artykuł 2

1. Każde Państwo Strona podejmuje skuteczne środki ustawodawcze, administracyjne, sądowe oraz inne w celu zapobieżenia stosowaniu tortur na całym terytorium znajdującym się pod jego jurysdykcją.
2. Żadne okoliczności wyjątkowe, takie jak stan wojny, groźba wojny, brak wewnętrznej stabilizacji politycznej lub jakakolwiek inna sytuacja wyjątkowa, nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla stosowania tortur.
3. Polecenie zwierzchnika lub władzy państwowej nie może uzasadniać stosowania tortur.

KARTA PRACY 3: CYTATY Z WYPOWIEDZI WOJSKOWYCH

WARSZTAT 5

CYTATY Z WYPOWIEDZI FUNKCJONARIUSZY WOJSKOWYCH ORAZ OFICERÓW WYWIADU PRZECIW TORTUROM

„Przymus bezpośredni - tortury - nie mają nic wspólnego z przydatnym przesłuchaniem. Tortury są proste, prymitywne, niemoralne i nie działają. Są one działaniem ewidentnie idiotycznym, obraźliwym zaprzeczeniem wiedzy o tym, jak pracuje umysł człowieka - niezależnie od ich nielegalności i barbarzyństwa, niezależnie od tego, jak bardzo zaprzeczają prawom, które CIA przysięgło chronić, a społeczeństwo amerykańskie reprezentować.”

-Glenn L. Carle, członek CIA. Źródło: Książka Carle'a - *The Interrogator: An Education*

„W tamtym czasie najtrudniej było nam zrozumieć, dlaczego urzędnicy USA zezwolili na stosowanie tak surowych technik, jeśli nasze techniki prowadzenia przesłuchań były skuteczne, a ich nie. Odpowiedź - która wynika jasno z długo wyczekiwanego raportu senackiej Komisji ds. Wywiadu (ang. Senate Intelligence Committee) - jest taka, że twórcy tego programu przypisywali sobie zasługi za nasz sukces, zaczynając od zdemaskowania Khalida Sheikha Mohammeda jako mózgu zamachów 11 września do wykrycia Jose Padilli. Długoletnie zapewnienia (tajne i publiczne) urzędników państwowych o skuteczności «zaostrzonych technik przesłuchań» są błędne. «Zaostrzone techniki przesłuchań» nie działają”.

-

Ali Soufan, były funkcjonariusz FBI zajmujący się przesłuchiwaniami. Źródło: *The Guardian*

„Tortury oraz nieludzkie traktowanie kosztują Amerykanów życie... Przekonałem się w Iraku, że powodem numer jeden, dlaczego bojownicy z zagranicy przybywali tam walczyć było znęcanie się na więźniach w Abu Ghraib i Guantanamo. Nasza polityka dotycząca tortur bezpośrednio wpływała na liczbę rekrutowanych bojowników Al-Kaidy w Iraku... Nie mogę pojąć, jak ktoś może twierdzić, że tortury chronią Amerykanów, chyba, że nie myśli się o amerykańskich żołnierzach jako o Amerykanach”.

-Matthew Alexander, były funkcjonariusz wojskowy USA zajmujący się przesłuchiwaniami w Iraku. Źródło: *Washington Post*

„Moją strategią było tak zwane podejście oparte na budowaniu relacji, stosunków bliższych niż tylko dobre. Nigdy nie czułem potrzeby czy operacyjnego wymogu użycia fizycznej, psychologicznej, czy emocjonalnej presji w celu przekonania informatora do współpracy. Nie czuję, że strategia, której uczyłem przez wiele lat, ogranicza skuteczność mojej pracy”.

-pułkownik Steven Kleinman, były wojskowy funkcjonariusz przesłuchujący. Źródło: Transkrypcja z posiedzenia senatu

„Musiałbym się bardzo postarać, by wyobrazić sobie sytuację, w której ktoś ma do czynienia ze scenariuszem «tykającej bomby zegarowej»... serial jak 24 godziny... każe na wszystkim sądzić, że taka sytuacja jest prawdopodobna - nie jest. Nie wiercie w te bzdury, takie sytuacje się nie zdarzają.”

-Jack Cloonan, agent specjalny FBI w latach 1977-2002. Źródło: *Foreign Policy.com*

„Przymusowe przesłuchania zabierają również dużo czasu. [Zredagowane] stracone na każdą nieskuteczną technikę. [Zredagowane] praktycznie działaliśmy na korzyść przeciwnika. Podręcznik Al-Kaidy nakazuje pojmanym terrorystom nie odpowiadać na żadne pytania przez 48 godzin, by ich towarzysze mogli zmienić miejsce pobytu, numery telefonów, czy nawet uciec z kraju. Zawsze możliwy jest scenariusz «tykającej bomby zegarowej», jeśli chodzi o przesłuchiwanie terrorysty, dlatego też tracenie minut i godzin, nie mówiąc o dniach, jest niedopuszczalne.”

-Ali Soufan, były funkcjonariusz FBI zajmujący się przesłuchiwaniami. Źródło: Książka Soufana *The Black Banners*.

„Przez krótkowzroczność zignorowano zawodność tych metod, charakter zagrożenia, mentalność i sposób działania terrorystów, a także odpowiednie procedury prawne.

-Ali Soufan, agent specjalny FBI w latach 1997-2005. Źródło: *New York Times*

TORTURY A MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE: JAK EFEKTYWNE Z NICH KORZYSTAĆ? WARSZTAT 6

WPROWADZENIE

Ten warsztat zachęca osoby uczestniczące do krytycznego myślenia o postrzeganiu tortur przy użyciu mediów społecznościowych. Warsztat umożliwia uczestnikom i uczestniczkom odkrywanie – obok ich własnych wartości i postaw związanych z kampanią - strategii i narzędzi mediów społecznościowych.

Pracowniczki Amnesty International Irlandia prowadzą kampanię Stop Torturom podczas festiwalu muzycznego w Irlandii, sierpień 2014, ©Amnesty International, ©Graham Seely

DLACZEGO TEN WARSZTAT?

- Aby zastanowić się, jak media społecznościowe mogą być wykorzystywane do skutecznego komunikowania o tym, że tortury stanowią naruszenie praw człowieka.
- Aby zbadać w jaki sposób różne narzędzia mediów społecznościowych (takich jak Facebook, Twitter i Instagram) mogą być wykorzystywane do wywierania wpływu na wartości i postawy wobec tortur oraz zwiększenia aktywizmu w ramach Kampanii Stop Torturom.
- Aby zbadać i przedyskutować własne wartości i postawy w odniesieniu do kampanii Stop Torturom.

Czas trwania: 60 – 120 minut

WSKAZÓWKI DLA FACYLITATORÓW I FACYLITATOREK

Możesz zastąpić proponowane podczas warsztatu narzędzia mediów społecznościowych na te, które są wykorzystywane w szerszym zakresie w społeczności, w której pracujesz. Dostosuj wtedy karty refleksji do narzędzi, które wybrałeś/wybrałaś.

W przypadku, gdy osoby uczestniczące nie mają łatwego dostępu do narzędzi internetowych, możesz poprowadzić pierwsze ćwiczenie jako punkt wyjścia i zaangażowania osób uczestniczących w przygotowanie materiałów drukowanych i zastanowienie się nad tym, jak włączyć szerszą społeczność w dyskusję o kampanii Stop Torturom.

- ✓ W ramach przygotowań do tego warsztatu możesz przeprowadzić Warsztat 1: Sprawiedliwe traktowanie: czy na pewno dla wszystkich? Osobiste ustosunkowanie się do problemu tortur może być dobrym wprowadzeniem.
- ✓ W połączeniu z tym warsztatem warto przeprowadzić Warsztat 5: Torturować czy nie torturować: czy to jest pytanie?, zwłaszcza, że komunikaty rozpowszechniane za pomocą mediów społecznościowych mogą wywołać liczne komentarze i reakcje. Użytkownicy/użytkowniczki mediów społecznościowych powinni/powinny być przygotowani/przygotowane do odpowiedzi na nie, a przynajmniej wiedzieć jakich reakcji mogą oczekiwać.

POSZCZEGÓLNE KROKI

1. WIZUALNE PRZEDSTAWIENIE TORTUR

- Potnij i rozłóż na stole obrazy z Karty pracy 1: Wizualne przedstawienie tortur. Poproś osoby uczestniczące o przyjrzenie się obrazom i wybranie jednego, który przykuwa ich największą uwagę. Obrazy zostają na swoim miejscu.
- Zapytaj, które zdjęcie wybrały osoby uczestniczące i porozmawiajcie chwilę o ich wyborach. Możesz użyć następujących pytań:
 - Dlaczego wybrałeś/wybrałaś ten obraz?
 - Jak się czujesz, patrząc na ten obraz?
 - Jakie pytania wywołuje?
 - Jaki komunikat przekazuje?
 - W jaki sposób obraz nawiązuje do kampanii Stop Torturom?
 - Czy czynniki społeczne lub kulturowe mogą wpływać na postrzeganie obrazu, a tym samym wzmacniać go lub obniżać jego wartość/znaczenie?
 - W jakim stopniu obraz wzmacnia komunikat, że tortury są poważnym naruszeniem praw człowieka?
- Poproś osoby uczestniczące, aby w oparciu o swoje obserwacje, wybrały 5 kluczowych słów, które charakteryzują dobrą komunikację wizualną. Zapisz je na flipcharcie.

Przygotowania do kampanii Stop Torturom w siedzibie Amnesty International Francja, Paryż, listopad 2014 ©Amnesty International, ©Pierre-Yves Brunaud

2. SŁOWNY PRZEKAZ

- Rozdaj kopie Karty pracy 3: Jak pisać o torturach i poproś osoby uczestniczące o wybranie wypowiedzi, która najbardziej do nich przemawia.
- Zapytaj, którą z wypowiedzi wybrały osoby uczestniczące i porozmawiajcie chwilę o ich wyborach. Możesz użyć następujących pytań:
 1. **Dlaczego wybrałeś/wybrałaś tę właśnie wypowiedź?**
 2. **Jak się czujesz, słysząc tę wypowiedź?**
 3. **Co dla Ciebie oznacza ta wypowiedź?**
 4. **Jakie pytania wywołuje ta wypowiedź?**
 5. **Co mówi o problemie tortur?**
 6. **W jaki sposób nawiązuje do kampanii Stop Torturom?**
 7. **Czy czynniki społeczne lub kulturowe mogą wpływać na postrzeganie wypowiedzi, a tym samym wzmacniać lub obniżać jej wartość?**
 8. **W jakim stopniu wypowiedź wzmacnia komunikat, że tortury są poważnym naruszeniem praw człowieka?**
- Tak jak w poprzednim kroku, poproś osoby uczestniczące, aby w oparciu o swoje obserwacje, wybrały 5 kluczowych słów, które charakteryzują dobrą komunikację słowną. Zapisz je na flipcharcie.

3. RÓŻNE ROLE

- Przydziel role osobom uczestniczącym lub poproś je o wybranie którejś z ról: Karta pracy 5: Role.
- Poproś osoby uczestniczące, aby pamiętając o swoich własnych reakcjach i kluczowych słowach z dwóch pierwszych ćwiczeń, spróbowały stworzyć dobry post na jeden z rodzajów mediów społecznościowych, np. Facebook, Twitter lub Instagram.
- Wyjaśnij, że każda osoba uczestnicząca powinna wyobrazić sobie siebie w wyznaczonej/wybranej roli.
- Następnie, kiedy każda osoba zakończy zadanie, podzielcie się wszystkimi sugestiami, pamiętając o różnych rolach i perspektywach.
- Przedyskutujcie mocne i słabe strony różnych propozycji postów.
- Porozmawiajcie o różnicach pomiędzy różnymi typami mediów społecznościowych i o tym jak wpływają one na wybór sposobu komunikacji.

4. PYTANIA DO REFLEKSJI

Poproś osoby uczestniczące o odpowiedź na następujące pytania:

1. **W jakim stopniu media społecznościowe mogą być wartościowym narzędziem do zwiększania aktywizmu w ramach kampanii Stop Torturom?**
2. **W jakim stopniu media społecznościowe mogą kształtować postawy wobec stosowania tortur?**
3. **W jakim stopniu media społecznościowe mogą skutecznie komunikować o torturach jako poważnym naruszeniu praw człowieka?**

5. PODEJMOWANIE DZIAŁANIA

- Przypomnij osobom uczestniczącym, że 26 czerwca obchodzimy Międzynarodowy Dzień przeciwko Torturom i zachęć je do wykorzystania mediów społecznościowych do promowania tego dnia.
- Sprawdź co dzieje się w mediach społecznościowych pod #StopTorture/ #StopTorturom. Osoby uczestniczące mogą rozpowszechniać te przekazy i tworzyć swoje własne.
- Skontaktuj się z aktywistami/aktywistkami, podejmującymi działania na rzecz zatrzymania tortur w innych krajach.
- Udostępniaj posty, które były publikowane za pomocą różnych kanałów mediów społecznościowych i śledź ich zasięg – dzieli się informacjami z sekcji Amnesty International w kraju i z ruchu międzynarodowego.
- Możesz uzyskać dostęp do różnych materiałów na temat tortur, które mogą być promowane w mediach społecznościowych przez nawiązania kontaktu z Biurem Amnesty International w Twoim kraju.

KARTY PRACY

- *Karta pracy 1: Wizualne przedstawienie tortur*
- *Karta pracy 2: Pytania pomocnicze*
- *Karta pracy 3: Jak pisać o torturach?*
- *Karta pracy 4: Podstawowe wskazówki przy używaniu Facebooka, Twittera i Instagrama*
- *Karta pracy 5: Role*

KARTA PRACY 1: WIZUALNE PRZEDSTAWIENIE TORTUR WARSZTAT 6

Zdjęcie 1: <http://www.amnesty.org.nz/our-work/counter-terror-justice/stop-torture>

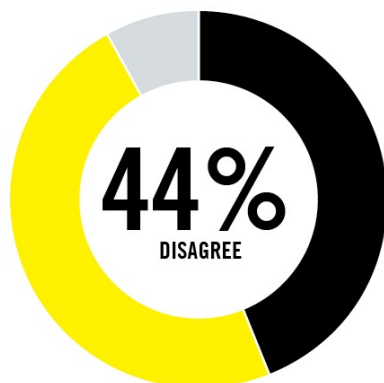

Zdjęcie 2: http://issuu.com/amnestywire/docs/wire_mayjune14/6

MOŻEMY ZATRZYMAĆ TORTURY

Wisisz przy suficie przez kilka godzin. Twoje mięśnie krzyczą. Wstrząsy elektryczne wprawiają Twoje ciało w konwulsje. Ktoś wlewa Ci wodę do ust. Myślisz, że toniesz. Gwałt. Udawana egzekucja. Wszystko, co może Cię złać. Zmusić do przyznania się do winy. Do podpisania zeznania lub podania informacji. Znajdujesz się w ukryciu, w miejscu, gdzie świat Cię nie widzi. Myślisz, że już o Tobie zapomniano, że jesteś sam. **Na całym świecie państwa torturują ludzi takich jak Ty.**

JĘŚLI TRAFIĘ DO ARESZTU W MOIM KRAJU, JESTEM PRZEKONANY/PRZEKONANA, ŻE NIE BĘDĄ WOBEC MNIE STOSOWANE TORTURY

Blisko połowa (44 %) ludzi obawia się, że jeśli trafi do aresztu w swoim kraju, może być narażona na tortury.

- Zdecydowanie/po części nie zgadzam się
- Zdecydowanie/ po części zgadzam się
- Nie jestem w stanie odpowiedzieć na pytanie

TORTURY W CHICAGO W LICZBACH

**POLICJA W CHICAGO
SYSTEMATYCZNIE TORTUROWAŁA.**

**PONAD 100 OSÓB
POMIĘDZY 1972 A 1991 R.**

**WYMUSZONE ZEZNANIA WYSŁAŁY
DZIESIĄTKI
Z NICH DO WIĘZIENIA**

PRZYNAJMNIEJ

19 %

**Z NICH NADAL
JEST WIĘZIONYCH**

100%

**Z NICH STANOWILI MĘŻCZYŹNI
O INNYM KOLORZE SKÓRY NIŻ BIAŁY**

**ŻADEN
CZŁOWIEK**

**NIE ZOSTAŁ
OSĄDZONY
ANI SKAZANY
ZA TE ZBRODNI**

**— UPEWNIJ SIĘ, ŻE SPRAWIEDLIWOŚĆ
SIĘ NIE PRZEDAWNI!**

AMNESTY
INTERNATIONAL

[AMNESTYUSA.ORG/CHICAGOTORTURE](https://www.amnestyusa.org/chicagotorture)

Techniki stosowania tortur z całego świata

Wrząca woda wylewana na więźniów/więźniarki

Przymusowe podanie narkotyków

Chłosta

Ekstremalny chłód/gorąco

Dźganie ostrymi narzędziami

Wiercenie stawów

Przypalanie papierosami

Udawane egzekucje

Straszenie przemocą wobec osób więzionych lub ich rodzin

Zmuszanie do picia brudnej wody, moczu, chemikaliów

Pozbawianie picia i jedzenia

Zakładanie kaptura na głowę i opaski na oczy

Pozbawianie snu

Nieludzkie warunki detencji

Torturowanie wodą

Wbijanie igieł pod paznokcie

Odmawianie dostępu do opieki zdrowotnej

Kary cielesne

Przedłużająca się izolacja

Przymusowa aborcja lub sterylizacja

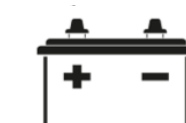
Wykorzystywanie psów lub szczurów

Bicie

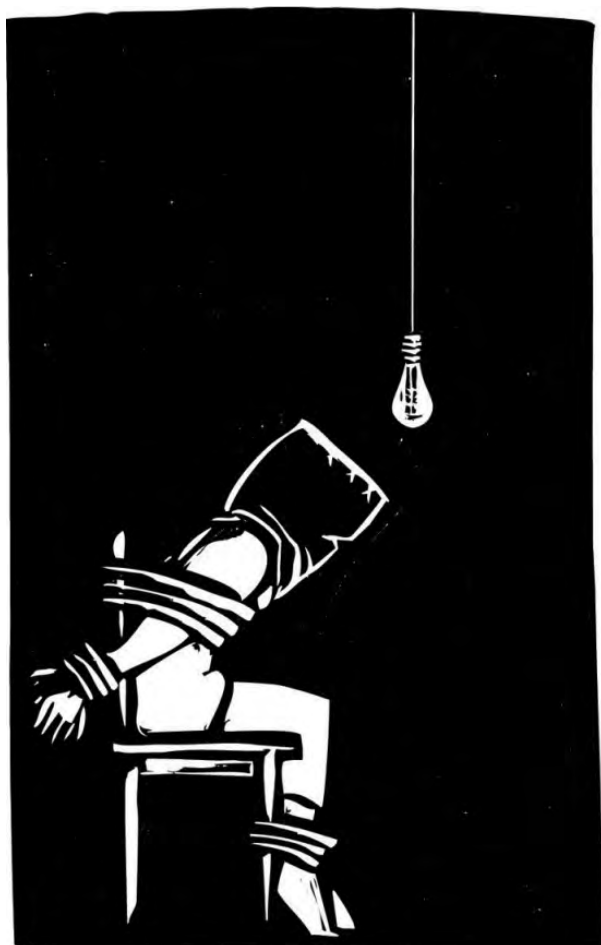
Przymusowe golenie bró u muzułmanów

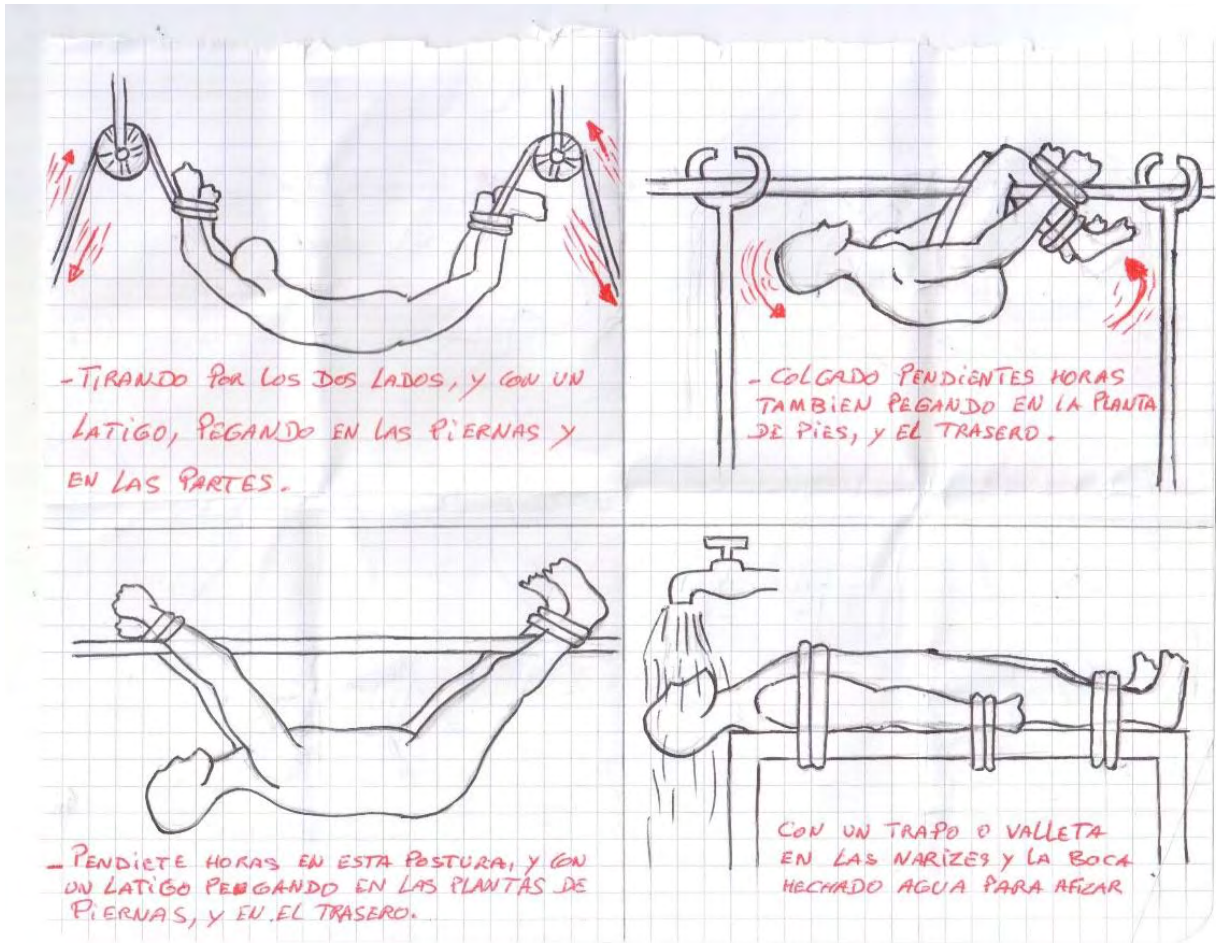

Wstrząsy elektryczne

Duszenie

KARTA PRACY 2: PYTANIA POMOCNICZE

WARSZTAT 6

Pytania pomocnicze do Karty pracy 1: *Wizualne przedstawienie tortur*

- **Dlaczego wybrałaś/wybrałeś ten obraz?**
- **Jak się czujesz, patrząc na ten obraz?**
- **Jakie pytania wywołuje?**
- **Jaki komunikat przekazuje?**
- **W jaki sposób obraz nawiązuje do kampanii Stop Torturom?**
- **Czy czynniki społeczne lub kulturowe mogą wpływać na postrzeganie obrazu, a tym samym wzmacniać go lub obniżyć jego wartość/znaczenie?**
- **W jakim stopniu obraz wzmacnia komunikat, że tortury są poważnym naruszeniem praw człowieka?**

Pytania pomocnicze do Karty pracy 3: *Jak pisać o torturach*

- **Dlaczego wybrałaś/wybrałaś tę właśnie wypowiedź?**
- **Jak się czujesz, słysząc tę wypowiedź?**
- **Co dla Ciebie oznacza ta wypowiedź?**
- **Jakie pytania wywołuje ta wypowiedź?**
- **Co mówi o problemie tortur?**
- **W jaki sposób nawiązuje do kampanii Stop Torturom?**
- **Czy czynniki społeczne lub kulturowe mogą wpływać na postrzeganie wypowiedzi, a tym samym wzmacniać lub obniżyć jej wartość?**
- **W jakim stopniu wypowiedź wzmacnia komunikat, że tortury są poważnym naruszeniem praw człowieka?**

KARAT PRACY 3: JAK PISAĆ O TORTURACH WARSZTAT 6

„Ból tortur jest nie do zniesienia. Nigdy bym nie przypuszczał, że dziś będę jeszcze żywy. Ból, którego doświadczyłem z rąk oficerów był niewyobrażalny. Podczas całego mojego życia nigdy nie byłem poddany tak nieludzkiemu traktowaniu.” – Moses Akatugba, Nigeria

„To co Amnesty International może robić, to wspieranie mnie, tak, aby na całym świecie ludzie wiedzieli, co dzieje się w Meksyku, czego dopuszczają się meksykańskie władze.” – Claudia Medina, Meksyk

„Doświadczenie niesprawiedliwości i pozbawienie kogoś wolności skutkuje ogromnym fizycznym i psychicznym uszczerbkiem. Ale to co jest nawet bardziej moralnie dewastujące, to bycie opuszczonym, zapomnianym, kiedy krewni i znajomi przestają walczyć, kiedy zostajesz bez nadziei. Dziękuję Bogu, że tak nie jest w moim przypadku. I wzywam Was do myślenia o tych wszystkich, którzy są w takiej sytuacji, ofiary arbitralnych zatrzymań, którzy są opuszczeni przez wszystkich.” – Ali Aarrass, Maroko i Sahara Zachodnia

KARTA PRACY 4: PODSTAWOWE WSKAZÓWKI PRZY UŻYWANIU FACEBOOKA, TWITTERA I INSTAGRAMA

WARSZTAT 6

Facebook

- Możesz udostępnić prawie wszystko na Facebooku, ale to obrazy najsilniej oddziałują.
- Stwórz stronę dla swoich grup i regularnie umieszczaj posty (jeden post każdego dnia, możesz ustawić post z późniejszą datą publikacji). Możesz udostępniać pomysły, linki, zdjęcia, filmy. Powiedz światu o Twojej stronie.
- Zadawaj pytania związane z tematem i personalizuj swoje wiadomości.
- Twórz hashtagi dla swoich wydarzeń (np.: #TwojeSłowo) i używaj #StopTorturom, kiedy prowadzisz działania w ramach tej kampanii.
- Wyślij publiczną wiadomość do kogoś, używając @Imię_Nazwisko, aby osiągnąć większe zaangażowanie.
- Stwórz grupę dla ludzi zainteresowanych podejmowaniem działania na rzecz zatrzymania stosowania tortur, regularnie publikuj treści i zapraszaj ludzi do dzielenia się.

Twitter

- Bądź w kontakcie z innymi użytkownikami/użytkowniczkami zainteresowanymi danym tematem. To dobry sposób na gromadzenie osób w swoim zasięgu/followersów.
- Śledź konta osób i organizacji zaangażowanych w dany temat i retweetuj ich wpisy.
- Spróbuj wchodzić w interakcje z osobami publicznymi, dzięki temu Twój przekaz będzie widoczny dla większej liczby osób.
- Używaj hashtagów, aby zwracać uwagę i filtrować komunikaty.
- Możesz również załadować zdjęcia.
- Korzystaj z TweetDeck, aby planować tweety.

Instagram

- Połącz swoje konto na Instagramie z Facebookiem i Twitterem, co spowoduje, że więcej osób zobaczy Twój komunikat. Twoje zdjęcie będzie mogło być opublikowane na Facebooku, Twitterze i Instagramie w tym samym czasie.
- Rób zdjęcia i stosuj różne filtry, co pomoże Ci oddziaływać w zróżnicowany sposób poprzez edytowanie ich w prosty sposób w Twojej aplikacji.
- Stosuj hashtagi, aby zwiększać świadomość.
- Zadawaj pytania, kiedy udostępniasz zdjęcie.
- Możesz rozpocząć kampanię świadomościową za pomocą Instagrama, poprzez zaangażowanie ludzi stosujących ten sam hashtag. Możesz rozmawiać z nimi, aby pomóc You can talk with them to help you to start the campaign by giving an example and sharing the idea behind their post.

KARTA PRACY 5: ROLE WARSZTAT 6

REALISTA REALISTA

Twoje mocne strony:

Świetnie osadzasz fakty i strategie w kontekście.

Na czym się koncentrujesz:

Będziesz koncentrować się na faktach i liczbach dotyczących tortur, oraz na tym jak stworzyć realistyczny obraz problemu tortur.

Twoje zadania:

Facebook

Pomyśl o kluczowych faktach na temat tortur, które mogą być wykorzystane w poście na facebooku w zetknięciu z wartościami i postawami wobec tortur.

Twitter:

Sprawdź, którą z organizacji czy instytucji warto zaangażować w debatę na temat tortur, aby wzmocnić przekaz, że tortury są naruszeniem praw człowieka.

Instagram:

Poszukaj zdjęć, które mogą wspierać kluczowe fakty na temat tortur, aby oddziaływać również za pomocą Instagramu.

BUNTOWNICZKA BUNTOWNIK

Twoje mocne strony:

Świetnie identyfikujesz możliwe przeszkody i lubisz bawić się w „advokata diabła”.

Na czym się koncentrujesz:

Będziesz koncentrować się na wartościach i postawach wobec tortur, bazując na szokowaniu.

Twoje zadania:

Facebook:

Znajdź kluczowe elementy, które wywołają oburzenie. Które zdjęcia będą najbardziej szokujące?

Twitter:

Zastanów się, jaki hashtag będzie najbardziej skuteczny we wzmocnieniu przekazu, że tortury to naruszenie praw człowieka?

Instagram:

Spróbuj zidentyfikować, jakie zdjęcia mogą szokować odbiorców/odbiorczynię?

ENTUZJASTKA ENTUZJASTA

Twoje mocne strony:

Myślisz pozytywnie i świetnie mobilizujesz ludzi.

Na czym się koncentrujesz:

Będziesz koncentrować się na jednoczeniu ludzi, przez przekonywanie ich do dołączenia do kampanii Stop Torturom.

Twoje zadania:

Facebook:

Pomyśl o kluczowych słowach, które pomogą stworzyć atmosferę solidarności i które trafią do ludzi.

Twitter:

Sprawdź, kogo warto zaangażować w debatę na temat tortur, aby trafić do jak największej liczby osób.

Instagram:

Pomyśl, jak zobrazować kampanię Stop Torturom, pokazując ją jako zjednoczony ruch

PRAWNICZKA PRAWNIK

Twoje mocne strony:

Potrafisz przywrócić ludziom wiarę i przychodzisz z mocnymi argumentami.

Na czym się koncentrujesz:

Będziesz koncentrować się na tym, żeby przekonać ludzi, że mogą dokonać zmiany poprzez udział w kampanii Stop Torturom.

Twoje zadania:

Facebook:

Zastanów się, jakie narzędzia uczestnictwa w kampanii możesz zaoferować ludziom, np. linki do petycji.

Twitter:

Sprawdź, w jaki sposób możesz wykorzystać dotychczasowe sukcesy pracy Amnesty International, aby przekonać ludzi, że mogą dokonać zmiany.

Instagram:

Pomyśl o sfotografowaniu miejsc lub sytuacji, które mogą obrazować potencjalne sukcesy kampanii Stop Torturom.

RAZEM PRZECIWKO TORTUROM

CYKL WARSZTATÓW EDUKACYJNYCH
WSPIERAJĄCYCH MIĘDZYNARODOWĄ KAMPANIĘ
AMNESTY INTERNATIONAL STOP TORTUROM

W 2014 roku Amnesty International zgromadziła grupę młodych aktywistów i aktywistek z całego świata, aby stworzyć materiał edukacyjny na temat praw człowieka, w celu wspierania wysiłków kampanii na rzecz zaprzestania stosowania tortur. Przewodnik został opracowany, aby wspierać młodych ludzi w zdobywaniu umiejętności prowadzenia edukacji rówieśniczej, w celu zwiększenia ich wiedzy i zrozumienia zjawiska stosowania tortur na świecie. Opracowanie przewodnika bazowało na aktywnym uczestnictwie młodych ludzi zaangażowanych w proces jego tworzenia. Niniejszy Przewodnik został stworzony na bazie zasobów internetowych i w

zamierzeniu ma być prostym w użyciu, łatwym w dostosowywaniu do określonego kontekstu i potrzeb grupy, praktycznym narzędziem pracy z młodymi ludźmi, w celu zwiększenia zaangażowania w działania kampanii Stop Torturom, prowadzonej przez Amnesty International w latach 2014 - 2016. Na międzynarodowej stronie internetowej projektu www.empoweragainsttorture.net, poza informacją o aktywistach i aktywistkach zaangażowanych w jego tworzenie, można znaleźć scenariusze warsztatów, linki do źródeł i innych materiałów, wskazówki jak udoskonalić i dostosować warsztaty do różnych kontekstów pracy oraz przestrzeń na wymianę

Index: ACT 40/1433/2015
Maj 2015
amnesty.org

STOP TORTURE